

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	29688 Хімія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	102 Хімія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29688
Назва ОП	Хімія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	102 Хімія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Челябієва Вікторія Миколаївна, Забеліна Дар`я Сергіївна, Хоменко Олена Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	10.01.2022 р. – 12.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/HItTCYn>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/FItT49n>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Хімія» першого рівня вищої освіти (далі ОП), яка реалізується в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, має достатній рівень матеріально-технічних ресурсів і потужне кадрове забезпечення з провідними науковими школами, що знані поза межами України. Зміст ОП сформовано з використанням досвіду вітчизняних та закордонних ЗВО. Наявність тісних партнерських зв'язків випускової кафедри із закордонними закладами вищої освіти в галузі хімії, на якій спеціалізується ОПП, та залучення фахівців міжнародного рівня до проведення гостьових лекцій на програмі англійською мовою. Позитивна практика міжнародної академічної мобільності в рамках програм Erasmus+, де студенти мають можливість не лише навчатися, але й виконувати кваліфікаційні роботи з використанням сучасного обладнання. Активне впровадження науково-дослідницької складової в освітньому процесі на програмі, залучення здобувачів до виконання держбюджетних тем на кафедрі. Дієва система популяризації академічної доброчесності в університеті. Значна увага приділяється інтернаціоналізації діяльності закладу вищої освіти. Позитивною практикою в ЗВО є створення Центру європейських студій та розроблення Стратегії інтернаціоналізації ЧНУ. Водночас, під час акредитаційної експертизи експертною групою встановлено недостатню підтвердженість участі роботодавців у процесах формування та оновленні ОП і широкого обговорення проекту ОП. Також встановлено часткову відповідність ряду ПРН тим освітнім компонентам, що їх забезпечують. Потребує значного вдосконалення блок вибіркового освітніх компонентів програми, оскільки спостерігається дублювання змісту дисциплін. В списках рекомендованої літератури більшості силабусів ОК наведено застарілі джерела. Експертна група, за результатами проведених під час дистанційної акредитаційної експертизи робочих зустрічей, аналізу наданих матеріалів, електронних ресурсів публічного доступу та наданих документів згідно запиту, дійшла висновку про відповідність структури та змісту освітньої програми, доступу до освітньої програми та визнання результатів навчання, навчання і викладання за освітньою програмою, контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічної доброчесності, людських ресурсів, освітнього середовища та матеріальних ресурсів, внутрішнього забезпечення якості освітньої програми, прозорості та публічності рівню В та проектування і цілей освітньої програми рівню Е.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експертна група виділяє наступні сильні сторони ОПП «Хімія» та позитивні практики: - Потужний кадровий склад, що забезпечує викладання ОК на програмі, з вагомим науковим доробком та відповідністю академічної та професійної кваліфікації відповідним навчальним дисциплінам на програмі; - Високий рейтинг публікаційної активності НПП, що забезпечують викладання ОК на програмі у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus і Web of Science; - Позитивною практикою на ОПП Хімія є активна участь здобувачів в програмах міжнародної академічної мобільності, зокрема в рамках програм Erasmus+, де студенти мають можливість не лише навчатися, але й виконувати курсові та кваліфікаційні роботи з використанням сучасного обладнання, та чітка і зрозуміла в ЗВО система визнання (перезарахування) результатів їх навчання; - Активне впровадження науково-дослідницької складової в освітньому процесі на програмі, участь як викладачів так і здобувачів на програмі у грантових проектах та держбюджетних тематиках; - Достатній рівень матеріально-технічного забезпечення програми, включаючи прилади та обладнання, що дозволяє на високому рівні проводити і навчання, і наукові дослідження, в тому числі в рамках тематик кваліфікаційних робіт здобувачів ОП; - Позитивною практикою в університеті є дієва система заохочення науково-педагогічних працівників, в тому числі й матеріальні заохочення за результатами рейтингового оцінювання в університеті, як викладачів так і кращих кафедр, що стимулює до подальшого професійного розвитку; - Активна позиція органів студентського самоврядування, зокрема членів Студентського парламенту, у внесенні пропозицій та рецензування освітніх програм та їх впливу на діяльність системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу в університеті в цілому; - Наявність тісних партнерських зв'язків випускової кафедри із закордонними закладами вищої освіти в галузі хімії, на якій спеціалізується ОПП, та залучення фахівців міжнародного рівня до проведення гостьових лекцій на програмі англійською мовою; - Дієва система популяризації академічної доброчесності в університеті; - Наявність в університеті соціологічної лабораторії для проведення щосеместрового опитування здобувачів вищої освіти щодо якості ОП та освітнього процесу в цілому.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

-Недостатньо підтверджена участь здобувачів ОП та роботодавців у процесах формування та її оновлення. Більш чітко дотримуватись процедури залучення стейкхолдерів та документування їх пропозицій. Не пізніше ніж за місяць до затвердження ОПП або змін до нього з урахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів. Для зручності та наочності процесу оновлення ОПП бажано на веб сайті розмістити таблицю пропозицій після закінчення громадського обговорення освітньої програми; -Переглянути відповідність деяких ПРН тим освітнім компонентам, що їх забезпечують, зокрема в курсах Хемоінформатика, Квантова хімія; -Вдосконалити блок вибіркового освітніх компонентів програми, уникаючи дублювання змісту дисциплін; - Потребують оновлення списки рекомендованої літератури в силабусах більшості освітніх компонентів та слід звернути увагу на саму структуру силабусів (вона є різною за наповненістю в представлених силабусах); - НПП, які викладають ОК на ОПП Хімія, рекомендується розробляти, друкувати і розміщувати в електронній бібліотеці Університету власні (авторські) методичні рекомендації, навчальні посібники та підручники; - Удосконалити структурно-логічну схему в освітній програмі, чітко виділивши взаємозв'язки між ОК в процесі їх вивчення та включити кваліфікаційний іспит з хімії, як введenu форму державної атестації здобувачів програми; - Запровадити викладання окремих ОК та тем на програмі

англійською мовою, що заявлено в особливостях ОПП Хімія; - Рекомендовано розглянути можливість запровадження використання пакетів сучасних розрахункових прикладних програм з хімії в курсах Хемоінформатика та Квантова хімія, з метою якісного забезпечення ПРН 26; - Розглянути можливість набору за скороченою формою навчання на основі диплому ОКР молодшого спеціаліста та ОС молодший бакалавр (на II курс навчання) в межах встановленого ліцензованого обсягу з метою розширення контингенту здобувачів ОП Хімія бакалаврського рівня підготовки; - Оновити сайт випускової кафедри та Інституту біології, хімії та біоресурсів щодо важливих посилань (лінків) для зацікавлених стейкхолдерів ОП, зокрема відкритого доступу до проектів ОПП та силабусів вибіркових освітніх компонентів ОП; - Рекомендовано розмістити на сайті випускової кафедри інформацію про випускників спеціальності «Хімія», їх працевлаштування, відгуки випускників та роботодавців з метою популяризації ОП Хімія, а також рецензії та відгуки стейкхолдерів на ОПП; - Потребує оновлення інформація персональних сторінок науково-педагогічних працівників, що залучені до освітнього процесу на програмі, на офіційному веб – сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства; - Експертна група рекомендує активізувати роботу по співпраці з зовнішніми стейкхолдерами – роботодавцями та випускниками зі спеціальності 102 «Хімія» минулих років з метою їх залучення до проведення аудиторних занять на даній ОПП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Відповідно до профілю освітньої програми «Хімія» її метою є «Підготовка фахівців, які на основі знань основних законів хімії, властивостей хімічних елементів та їх сполук, сучасних методів синтезу та аналізу матеріалів вміють передбачати властивості хімічних речовин, проводити хімічні експерименти та трактувати їх результати», що не узгоджується з цілями навчання, які визначені Стандартом вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 10 Природничі науки, спеціальність 102 Хімія, затвердженим і введеним в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019р. №563, а саме: «Підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми хімії, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування певних теорій та методів природничих наук». Зазначена мета не відповідає «Стратегічному плану розвитку ЧНУ імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки»https://drive.google.com/file/d/1kd_mZM_yNCAQQpQK1JxejkPsOEvagMdt/view. Згідно зазначеного документу місія Університету визначена як «інновативність, збалансованість, успіх». Місія реалізується через стратегію «розвитку системи освіти та наукової діяльності шляхом підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства; розвиток наукових пріоритетів, наукових шкіл, інноваційної складової».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На запит ЕГ надані рецензії на освітню програму – завідувача відділу Інституту фізики напівпровідників НАН України професора Томашика В.М від 14.05.2020 року та директора QustomDot B.V. Наконечного І.Й. від 12.05.2020 року. Освітня програма після її затвердження пройшла обговорення з іншими стейкхолдерами. Надана рецензії на ОП Dr. Svitlanu Filonenko від 20 серпня 2020 року, рецензія надана після затвердження програми вченою радою ЧНУ 30.06.2020, протокол №6. Надані відгуки через гугл-форму Prof. Dr. Maksyma Kovalenko, асистента БДМУ Галини Окрепко та відгук випускника Дмитра Воронцова. Зі змісту рецензій Dr. Svitlanu Filonenko не є зрозумілим, якими були пропозиції щодо удосконалення ОП. Відгуки і надані пропозиції стейкхолдерів були обговорені на засіданні кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства (протокол №3 від 7 грудня 2020 року; протокол №4 від 17. 11.2021) вже після затвердження ОП 30.06.2020 року. З ухвалених у протоколі рішень не є зрозумілим, які конкретно пропозиції, і коли будуть враховані у ОП. Також є незрозумілим, чому ці відгуки і рецензії надані і розглянуті після затвердження ОП, якщо зі слів гаранта проект програми був у відкритому доступі для обговорення. Зміни відповідно до пропозицій стейкхолдерів не були внесені в ОП і на початку 2021-2022 навчального року, хоча з метою врахувати пропозиції та відгуки стейкхолдерів, та удосконалення ОП «Хімія», можна було ОП переглянути. ОП «Хімія» 2018 року згідно Відомостей СО обговорювались з М. Швецем (Pharmascience, Canada) про це підтвердженнь не надано. Надана на запит ЕГ інформація про участь роботодавців в реалізації ОП «Хімія», а саме [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]=14599](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]=14599); протокол №10 засідання кафедри від 11.06.2021; протокол №1 від 30.08.2021 – не демонструє залучення роботодавців до перегляду і удосконалення саме

конкретної ОП «Хімія». Зокрема у протоколі 10 від 11.06.2021 року ухвалено наступне: «Провести ознайомчу практику за можливості на підприємствах. Рекомендувати під час ознайомчої практики керівнику ознайомчої практики провести зустрічі з фахівцями відповідних підприємств щодо оновлення бакалаврської та магістерської програми з хімії у 2022 році». Під час проведення зустрічей у фокус-групах роботодавці не підтвердили, що були залучені до обговорення ОП «Хімія» 2020 року. Наприклад, Гроза А.М., доцент кафедри медичної та фармацевтичної хімії БДМУ зазначила, що вона детально не знайомилася з ОП «Хімія» 2020 року. Згідно Відомостей СО «Академічна спільнота запропонувала вибіркові дисципліни, які забезпечують більш глибокі теоретичні знання дотичних дисциплін та ґрунтовнішу практичну підготовку магістрів», однак акредитується програма бакалаврів, і вибіркові дисципліни повинні забезпечувати відповідну підготовку саме бакалаврів. Проаналізувавши наданий матеріал, ЕГ робить висновок, що думка роботодавців, академічної спільноти та інших зацікавлених сторін не врахована при формуванні цілей ОП та програмних результати навчання.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Мета освітньої програми «Підготовка фахівців, які на основі знань основних законів хімії, властивостей хімічних елементів та їх сполук, сучасних методів синтезу та аналізу матеріалів вміють передбачати властивості хімічних речовин, проводити хімічні експерименти та трактувати їх результати» не враховує сучасних тенденцій розвитку спеціальності, які вимагають від випускника такої інтегральної компетентності, як здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і не корелює з цілями навчання ОП «Хімія». Програмні результати навчання ОП, яка акредитується, визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці та регіонального контексту. З урахуванням потреб ринку праці до ОП додатково введені ПРН 26, ПРН 27. Зроблено акцент на особливості програми, яка полягає у підготовці бакалаврів хімії з розширеним кругозором, поглибленими навичками сучасних методів дослідження, англійської мови, інформаційно-комп'ютерних технологій та автоматизації хімічних процесів. Це дійсно є актуальним напрямом розвитку спеціальності «Хімія», яка потребує фахівців, здатних вирішити завдання подібного профілю. Таку думку висловлювали і роботодавці, присутні на зустрічі Мосін І. В. – засновник ТОВ «Букнанотех»; Юрчук І. Р. – співробітник Державної установи «Чернівецький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України»; Тазиров М. О. – старший судовий експерт Чернівецького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України. Слід зауважити, що унікальність освітньої програми пропонується досягти переважно вибірковими компонентами, як ЗПВ1, ППВ10, або освітніми компонентами загальної підготовки, як ЗПО6 «Хемоінформатика». ЗПО6 має обсяг 4 кредити, такий обсяг предмету не забезпечує поглиблені навички інформаційно-комп'ютерних технологій. При створенні ОП згідно Відомостей СО був запозичений досвід інших закладів вищої освіти, а саме використана програма курсу фізичної хімії, розроблена на хімічному факультеті Львівського національного університету (Ковальчук Є.П., Решетняк О.В.), у програмі курсу «Кристалохімія» переймаючи досвід кафедри неорганічної хімії ЛНУ ім. Івана Франка. Зазначається у Відомостях СО, що в основі розробленої програми лежать рекомендації «Євробакалавра хімії» та Американського хімічного товариства для акредитації бакалаврських програм з хімії. Результати досвіду іноземних та вітчизняних освітніх програм «Хімія» не повністю враховано у структурі освітніх компонентів ОП. Наприклад, рекомендації «Євробакалавра хімії», як і вітчизняні ОП, серед освітніх компонентів підготовки містять ОК «Біохімія». Відсутність у представленій ОП такої ОК, як «Біохімія»/«Біоорганічна хімія», призводить до того, що у ОП не охоплюється певний сучасний напрям хімії, що може утруднювати подальше навчання випускників на наступних освітніх рівнях за спеціальністю 102- «Хімія».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальні компетентності ЗК 1-13, спеціальні компетентності СК1-11 та програмні результати навчання РН1-25 сформульовані у повній відповідності до Стандарту вищої освіти України спеціальності 102 «Хімія». Однак, у повній мірі запропоновані ОК програми не забезпечують набуття ЗК2, ЗК 12, ЗК 13. ОК, які пропонуються згідно матриці відповідності для досягнення цих компетентностей і відповідних результатів навчання, не містять у своїх силабусах необхідних тем. Згідно матриці відповідності ППО1-ППО11 забезпечують досягнення ЗК9, однак ПРН25, який повинні досягати здобувачі при формуванні ЗК9, відповідно матриці забезпечується лише дисциплінами ППО5 і ППО11. При цьому у силабусі ППО5 не йдеться про досягнення ПРН25, а ППО11 за своїм змістом не забезпечує досягнення ПРН25. ЗК 13 у частині «використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» формується лише за рахунок вибіркової ОК (ЗПВ 4). Формування РН1-ПРН25, які сформульовані відповідно до Стандарту, забезпечується виключно за рахунок нормативних дисциплін та удосконалюються вибірковими освітніми компонентами. ЗК14, ЗК15, СК 12, СК 13 та ПРН 26, ПРН 27 додані проектною групою ОП. Забезпечення ПРН 26 у частині «автоматизації в хімії» відбувається винятково вибірковими ОК, оскільки ППО12-Дипломовання не може формувати цей ПРН. Наповнення дисциплін ППВ10, ЗПО6, які забезпечують ПРН 26, не дозволяє досягти очікуваний результат навчання особливо у частині «розуміти принципи застосування ІТ технологій та автоматизації в хімії», оскільки ці ОК містять загальну інформацію з інформатики та автоматизації і не передбачають вивчення спеціального програмного забезпечення. У силабусі

ЗПО6 не передбачено формування ПРН26, про який йдеться у матриці відповідності. Про необхідність удосконалення ЗПО6 зазначається у протоколі №7 від 12. 12.2019 року, де йде мова, що за результатами опитування здобувачі пропонують включити вивчення «хіміко-фізичних програм» до курсу «Хемоінформатика», однак відповідні зміни не внесені у програму ЗПО6 «Хемоінформатика» при її перегляді у 2020 році. На думку ЕГ через відсутність у ОП «Хімія» такої ОК, як «Біохімія» або «Біоорганічна хімія», не повністю забезпечується досягнення СК 1, ПРН 01, ПРН 25, знижується конкурентоспроможність випускників при навчанні в магістратурі як України так і за кордоном. На цей факт вказує Студентський парламент у своїй Рецензії (див. п. 8.2) «Ми вважаємо, що теперішні навчальні плани даних дисциплін не відповідають кваліфікаціям, які ми повинні здобути під час майбутнього навчання» І серед дисциплін, які вивчаються у Oxford university наводять «Медичну хімію», «Біологічну хімію».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивною практикою є орієнтація ОП на потреби сучасного ринку праці, зокрема на регіональному рівні. ОП відображає тенденції розвитку спільноти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Неузгодженість мети ОП та цілей навчання. Не прослідковується еволюціонування освітньої програми. Надані пропозиції академічної спільноти (рецензія проф. Томашика В.М), здобувачів (рецензія Студентського парламенту) не були враховані при перегляді ОП у 2020 році. Роботодавці не були залучені до процесу формування ОП (пропозиції надавалися після завершення процесу формування ОП та її затвердження). ОК освітньої програми не забезпечують повною мірою набуття окремих загальних компетентностей та результатів навчання, передбачених Стандартом, а також результатів навчання введених у освітню програму закладом освіти.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП відображає тенденції розвитку суспільства, однак під час розробки ОП сповна не враховуються позиції та потреби здобувачів вищої освіти, академічної спільноти та досвід аналогічних ОП вітчизняних та іноземних закладів ВО. Слабке залучення роботодавців до перегляду та оновлення ОП. Цілі ОП не узгоджуються з цілями навчання, які визначені Стандартом, програмні компетентності та результати навчання враховують тенденції розвитку спеціальності та потреби ринку праці, однак освітні компоненти, запропоновані освітньою програмою та їх наповнення не дозволяють досягти повною мірою визначені компетентності і результати навчання.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми редакції 2018 року та освітньої програми редакції 2020 року складають 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 102 «Хімія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОНУ №563 від 24.04.2019 р. Обсяг кредитів ЄКТС у навчальних планах 2018 року та 2020 року також складає 240 кредитів, що відповідає навчальному навантаженню для відповідного рівня вищої освіти. З аналізу ЕГ ОП 2020 р. встановлено: 1) обсяг обов'язкових освітніх компонентів складає 179 кредитів ЄКТС, з них на цикл загальної підготовки відведено 39 кредитів ЄКТС, на цикл професійної підготовки – 120,5 кредитів ЄКТС, на практичну підготовку – 16,5 кредитів ЄКТС, на курсову роботу – 3,0 кредити ЄКТС; 2) обсяг вибіркового освітніх компонентів складає 61 кредит ЄКТС, з них цикл загальної підготовки складає 16 кредитів ЄКТС, цикл професійної підготовки – 45 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг кредитів ЄКТС на вивчення вибіркового навчальних дисциплін становить 25,4% від загального обсягу кредитів ОП. Розподіл обов'язкових та вибіркового компонентів відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (п. 15 частини першої статті 62), згідно якого обсяг вибіркового дисциплін повинен бути не менше 25%

кредитів ЄКТС від загального обсягу освітньої програми. ОПП Хімія 2020 р. також відповідає вимогам Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 102 «Хімія» в частині забезпечення загальних та фахових компетентностей за спеціальністю. В ОПП Хімія враховано вимогу Стандарту ВО, згідно якого мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. Позитивною практикою ЗВО є розроблене «Положення про гарантії освітньої програми ЧНУ імені Юрія Федьковича», затверджене 30.06.2021р. <https://cutt.ly/QIvwEJ4>, згідно п.4.5.1 якого саме Гарант забезпечує відповідність змісту ОП Стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОПП «Хімія» розроблено відповідно до «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ імені Юрія Федьковича» <https://cutt.ly/vImq5hz> та перелік освітніх компонентів (силабусів) наявні на сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства в розділі «Навчальна робота» <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota>. Проте ЕГ зазначає, що частина силябусів вибіркового компонента ОП є із обмеженим доступом для зовнішніх користувачів домену. Аналіз ОП показав, що освітні компоненти являють собою структурно-логічну взаємопов'язану схему, що дозволяє в основному досягти заявлених програмних результатів навчання за ОПП Хімія спеціальності 102 Хімія бакалаврського рівня підготовки. Проте проведений ЕГ аналіз щодо забезпечення введеного ЗВО поза Стандартом ВО ПРН26 - розуміти принципи застосування ІТ технології та автоматизації в хімії, застосовувати їх у професійній діяльності, встановив, що він забезпечується такими обов'язковими ОК: ЗПО6 Хемоінформатика (4 кредити), ППО4 Квантова хімія (6 кредитів) та ППО 12 Дипломовання (9 кредитів) в частині використання ІТ технологій. Щодо «автоматизації в хімії», то ПРН забезпечується виключно вибілковими ОК, зокрема ППВ10 Автоматизація процесів синтезу і досліджень/Автоматизація хімічних процесів (5 кредитів), що у випадку не обрання даної ОК здобувачем призведе до забезпечення ПРН26 не в повній мірі. На основі проведеного аналізу вибіркового ОК програми спостерігається дублювання змісту деяких ОК вільного вибору, зокрема ППВ4 Лабораторні спеціалізації/Лабораторні спеціалізації за вибором студента; ППВ9 Електрохімічні методи аналізу/Електрохімічні та кінетичні методи аналізу; ППВ10 Автоматизація процесів синтезу і досліджень/Автоматизація хімічних процесів; ППВ11 Аналіз природних об'єктів та продуктів харчування/Контроль якості продуктів харчування та об'єктів довкілля, про що свідчать і результати анкетування здобувачів ОП, а саме 28,6% респондентів вважають, що є дублювання змісту ОК в ОП. Отже, ЕГ робить висновок про часткову відповідність ОП даному підкритерію.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки зі спеціальності 102 Хімія не є міждисциплінарною. Проведений ЕГ аналіз змісту освітньої програми встановив, що він відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. У процесі аналізу освітньої програми, силябусів освітніх компонентів та на основі спілкування з науково-педагогічними працівниками встановлено, що навчальні дисципліни відповідають спеціальності 102 «Хімія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме переважно всі проаналізовані освітні компоненти корелюють з теоретичним змістом предметної області згідно Стандарту ВО: «класифікація та номенклатура сполук, теорії будови атому, речовини та хімічний зв'язок» забезпечується ППО1 Неорганічна хімія (20,0 кредитів); «використання їх для пояснення реакційної здатності сполук та прогнозування хімічних властивостей речовин» - ППО4 Квантова хімія (будова речовини, хімічний зв'язок) (6,0 кредитів), ППО7 Хімія високомолекулярних сполук (6,0 кредитів), ППО5 Фізичні методи дослідження (3,0 кредити); «термодинамічні функції та їх застосування до опису фазової та хімічної рівноваги, направленості процесів у різноманітних системах; основні поняття та закони хімічної кінетики» - ППО8 Фізична хімія (18,0 кредитів); «методи одержання, ідентифікації, визначення складу, будови та вмісту речовин» - ППО2 Аналітична хімія (18,0 кредитів), ППО5 Фізичні методи дослідження (3,0 кредити) та рядом вибіркового ОК ППВ1 Спектральний аналіз (5,0 кредитів), ППВ3 Неорганічний синтез (3,5 кредити), ППВ5 Органічний синтез (3,0 кредити); «основи електрохімії» - ППО1 Неорганічна хімія (20,0 кредитів) та доповнюються вибілковими ОК ППВ9 Електрохімічні методи аналізу/ Електрохімічні та кінетичні методи аналізу (3,0 кредити); «хімічна технологія» - ППО10 Хімічна технологія (6,0 кредитів). Отже, ЕГ робить висновок, що прописаний в Стандарті ВО теоретичний зміст предметної області для спеціальності 102 «Хімія» бакалаврського рівня підготовки в повній мірі забезпечується освітніми компонентами ОПП, а вибілкові компоненти розширюють можливості для здобувачів із набуття компетентностей і не суперечать спеціальності. Водночас, ЗК9 - Прагнення до збереження навколишнього середовища є недостатньо забезпеченою згідно матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, а саме ППО1 – ППО11 та ППО13. Також ФК 4 - Здатність до використання спеціального програмного забезпечення та моделювання в хімії недостатньо обґрунтовані під час зустрічі з НПП та аналізу силябусів ОК згідно матриці відповідності: ЗПО5, ЗПО6 та ППО4. Крім того, ЕГ з'ясувала, що на засіданні кафедри загальної хімії та матеріалознавства під час обговорення результатів опитування здобувачів програми було рекомендовано викладачу ЗПО6 Хемоінформатика доповнити курс навичками роботи по використанню пакетів розрахункових прикладних програм з хімії (протокол №7 від 12.12.2019 р.) <https://cutt.ly/OIn6Nos>.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В ЧНУ імені Юрія Федьковича процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу» <https://cutt.ly/JLb6yt5> та «Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін» <https://cutt.ly/zIb62Q1>. Відповідно до ОПП та навчальних планів дисципліни вільного вибору студента складають 25,4% від загального обсягу кредитів ОПП, що відповідає вимогам пункту 15 частини першої статті 6 2 Закону України «Про вищу освіту». Здобувач ОП має право вибору 5 дисциплін з циклу загальної підготовки (16 кредитів ЄКТС) із варіативної складової ОПП 102 Хімія, включаючи право вибору ОК із загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/021commoncourses>, що налічує 67 дисциплін вільного вибору, та 10 освітніх компонентів (45 кредитів ЄКТС) з циклу дисциплін професійної підготовки з 21 ОК вільного вибору. Інформацію про зміст вибіркової дисципліни здобувачі отримують безпосередньо під час консультації з викладачем або при ознайомленні з силабусом на сайті кафедри в розділі «Навчальна робота». Позитивною практикою на програмі є можливість вибору з переліку навчальних дисциплін ОП іншого ЗВО при реалізації права на міжнародну академічну мобільність в рамках програм Erasmus+. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами програми, Мінтянська А. (Карловий університет, Чехія) та Гараджій П. (Вища школа м. Ален, Німеччина) підтвердили такий вибір з можливістю перезарахування відповідних кредитів в ЧНУ. Аналіз ЕГ результатів опитування здобувачів ОП показав, що 81,3% респондентів висловили позитивну відповідь щодо реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін на програмі <https://cutt.ly/GInsapE>. На зустрічі з експертами здобувачі ОПП підтвердили, що в ЗВО забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В Університеті загальні питання щодо організації, проходження і підведення підсумків усіх видів практики регламентовані «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича», затвердженим 31.08.2020р. <https://cutt.ly/QIvqi7o> та «Положенням про організацію освітнього процесу», затвердженим 30.09.2019р. <https://cutt.ly/mIvwrsp>, згідно п.5.8 якого практична підготовка є обов'язковим компонентом ОПП, спрямованим на набуття студентом професійних та загальних компетентностей. Практична складова освітньої програми «Хімія» реалізується в межах аудиторної роботи: навчальним планом ОПП передбачено 345 годин практичних занять циклу дисциплін загальної підготовки та 45 годин циклу професійної підготовки, які забезпечують відповідні загальні та фахові компетентності здобувача. Обов'язковими компонентами освітньої програми є чотири види практики: ПП1 Навчальна – 4,5 кредити (1 курс); ПП2 Навчальна – 3,0 кредити (2 курс); ПП3 Ознайомча – 3,0 кредити (3курс); ПП4 Виробнича – 6,0 кредитів (4 курс). Практична підготовка здобувачів дозволяє набуття компетентності (ЗК1, ЗК14-ЗК15, ФК1-ФК3, ФК5, ФК7-10) та сформувати необхідні для подальшої професійної діяльності ПРН (ПРо8, ПР16-ПР23, ПР26-ПР27). На кафедрі є чинними ряд угод про проходження практик здобувачів ОП на підприємствах та установах хімічного профілю м. Чернівці, зокрема ТДВ «Чернівецький хімічний завод», ПАТ «Завод тонкого органічного синтезу «Барва», ТОВ «Букнанотех», ДП «Буковинастандартметрологія» тощо <https://cutt.ly/hIvyLUg>. Інтерв'ювання роботодавців підтвердило їх залученість до практичної підготовки здобувачів вищої освіти. За аналізом результатів анкетування здобувачів програми 75% респондентів вважають достатнім обсяг практичної підготовки в структурі ОП, що свідчить про задоволеність студентів рівнем набутих ними практичних професійних умінь. ЕГ зазначає, що на кафедрі розроблені робочі програми усіх видів практик студентів, проте не оприлюднені на сайті з метою інформування здобувачів ОП щодо змісту, завдання, вимог до оформлення звітної документації та критеріїв оцінювання результатів проходження практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

З аналізу ОПП Хімія ЕГ встановила, що освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) шляхом оволодіння низкою загальних і фахових компетентностей: ЗК1–ЗК8, ЗК11–ЗК15, з яких ЗК14 - Здатність до прийняття аргументованих рішень та ЗК15 - Вміння працювати автономно, введені ЗВО поза Стандартом ВО; ФК11, ФК12 - Здатність представляти наукові матеріали та наводити аргументацію письмово та усно для підготовленої аудиторії (поза Стандартом ВО). Введення до освітньої програми трьох компетентностей (ЗК14, ЗК15 та ФК12) поза Стандартом ВО, що саме передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), свідчить про приділення значної уваги ЗВО успішній соціалізації студентів. Формування soft skills відбувається за рахунок окремих обов'язкових освітніх компонентів циклу загальної підготовки, а саме ЗПО1 «Актуальні питання історії та культури України» (3,0 кредити); ЗПО2 «Українська мова (за проф. спрямуванням)» (3,0 кредити); ЗПО3 «Філософія» (4,0 кредити); ЗПО4 «Іноземна мова (за проф. спрямуванням)» (6,0 кредитів), а також ряду вибіркових ОК: ЗПВ1 «Професійна іноземна мова/Англійська/німецька/французька» (3,0 кредити), ЗПВ2 «Основи наукових досліджень/Організація наукової діяльності» (3,0 кредити) та ЗПВ3 «Планування та організація експерименту» (4,0 кредити). Позитивною практикою є те, що здобувачі ОП мають змогу обирати одну з вибіркових ОК із загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін, переважною більшістю з яких є саме ОК, вивчення яких передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок <https://cutt.ly/mIbZrBk>. Крім того, навички soft skills закріплюються здобувачами ОПП Хімія участю з доповідями на Всеукраїнських конкурсах

студентських наукових робіт з хімії, що підтверджує вміння доносити результати власних досліджень широкому загалу <https://cutt.ly/WIbZgoO>, <https://cutt.ly/5IbZvY5>; участю в загальноуніверситетських інтелектуальних брейн-рингах <https://cutt.ly/yIbZYI7>, участю в тренінгах практичного психолога ЗВО. Запрошення іноземних лекторів та міжнародні академічні обміни в рамках програм Erasmus+ покращують навички міжкультурного спілкування та володіння іноземними мовами.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт на час акредитації відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг самостійної та аудиторної роботи студентів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ імені Юрія Федьковича» <https://cutt.ly/1InYEUB>. Загальне навантаження за навчальним планом ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки становить 7200 годин за терміну навчання 3 роки 10 місяців згідно ОП, з них 4040 годин, що становить 56,1%, припадає на самостійну роботу здобувачів програми. Фактичне навантаження відповідає даним навчального плану і загальний обсяг аудиторних годин на тиждень в середньому на всіх курсах становить 22 години. В силабусах ОК передбачені такі види аудиторних занять як лекційні, лабораторні або ж практичні заняття та існує баланс між складовими аудиторного навантаження. Серед аудиторних годин переважають лабораторні роботи (1378 годин), що становить 43,6% і обумовлено особливостями ОП Хімія. Інтерв'ю зі здобувачами і науково-педагогічними працівниками показало, що вони вважають навантаження адекватним. Здобувачі освіти мають можливості для опанування тем самостійної роботи на дистанційній платформі Moodle. ЕГ зазначає, що розподіл обсягу навантаження за освітніми компонентами даної ОПП, включаючи окремі види робіт в межах однієї ОК, та співвідношення за окремими освітніми компонентами є достатньо рівномірним.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти регламентується в ЗВО «Положенням про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес ЧНУ імені Юрія Федьковича» від 30.06.2020 р., протокол №6 <https://cutt.ly/sIcRBmT>. Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою на даній освітній програмі не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Активна залученість роботодавців до практичної підготовки здобувачів ОП Хімія. Позитивною практикою ЗВО є розроблене «Положення про гарантії освітньої програми ЧНУ імені Юрія Федьковича». Механізм обрання здобувачами ОП вибіркового освітнього компонента не обмежує можливості вибору із загальноуніверситетського каталогу вибіркового дисциплін, більшість з яких формують набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Позитивною практикою на програмі є можливість вибору здобувачами з переліку навчальних дисциплін ОП іншого ЗВО при реалізації права на міжнародну академічну мобільність в рамках програм Erasmus+.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Часткова відповідність ПРН 26 - розуміти принципи застосування ІТ технології та автоматизації в хімії, застосовувати їх у професійній діяльності тим освітнім компонентам, що їх забезпечують, зокрема в курсах Хемоінформатика, Квантова хімія. ЕГ рекомендує освітні компоненти Автоматизація процесів синтезу і досліджень/Автоматизація хімічних процесів перенести із вибіркового блоку дисциплін до обов'язкових ОК. Дублювання змісту вибіркового освітнього компонента, зокрема Лабораторні спеціалізації/Лабораторні спеціалізації за вибором студента; Електрохімічні методи аналізу/Електрохімічні та кінетичні методи аналізу; Автоматизація процесів синтезу і досліджень/Автоматизація хімічних процесів; Аналіз природних об'єктів та продуктів харчування/Контроль якості продуктів харчування та об'єктів довкілля. ЕГ рекомендує вдосконалити блок вибіркового освітнього компонента програми, уникаючи дублювання змісту дисциплін. Відсутній кваліфікаційний іспит з хімії в структурно-логічній схемі ОП. ЕГ рекомендує доповнити структурно-логічну схему в освітній програмі

кваліфікаційним іспитом з хімії, як введено форму державної атестації здобувачів програми. Оприлюднити на сайті кафедри робочі програми усіх видів практик студентів з метою інформування здобувачів ОП щодо змісту, завдання, вимог до оформлення звітної документації та критеріїв оцінювання результатів проходження практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

В цілому обсяг ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження. Зміст ОП має чітку структуру, час відведений для вивчення дисциплін розподіляється раціонально. Освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану схему. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. За даним критерієм освітня програма містить недоліки у підкритеріях 2.2. та 2.3, що не суттєво впливають на якість освітнього процесу та можуть бути виправлені при черговому обговоренні та затвердженні освітньої програми. Зважаючи на вищезазначені аргументи, ЕГ дійшла висновку про загальну відповідність освітньої програми критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за освітньо-професійною програмою «Хімія», що реалізується на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, є чіткими та зрозумілими і представлені на офіційному сайті ЗВО (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80). У змісті ОП визначені конкретні вимоги до вступу на бакалаврський рівень підготовки за вказаною спеціальністю. Шляхом інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти першого курсу встановлено, що правила прийому є доступними та зрозумілими для них, а обмеження, привілеї та факти дискримінації відсутні. Правила щорічно оновлюються та вчасно оприлюднюються на веб-сайті ЗВО http://vstup.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/PP_univ_2022.pdf.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОПП «Хімія» враховують особливості самої освітньої програми. Експертною групою з'ясовано, що згідно Додатку 5 до Правил прийому до ЧНУ імені Юрія Федьковича в 2021 році (<https://cutt.ly/NImnuTj>) вступ на перший курс для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти на ОПП Хімія здійснювався за результатами ЗНО з трьох предметів із різними ваговими коефіцієнтами, що становлять 0,25 (українська мова, Історія України, або математика, або біологія, або іноземна мова, або географія, або фізика) та 0,4 (хімія), що враховує особливості ОП, зокрема результат ЗНО з хімії (<http://ibhb.chnu.edu.ua/institut/abiturient>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності отриманих в інших ЗВО, в тому числі у разі переведення здобувачів вищої освіти до ЧНУ імені Юрія Федьковича, регулюється наступними документами, що знаходяться у вільному доступі для здобувачів вищої освіти на веб-сайті ЗВО в розділі «Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в університеті» (<https://cutt.ly/6ImWDBp>): «Положенням про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів у ЧНУ» (<https://cutt.ly/XImWkoP>) та «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ» (<https://cutt.ly/FImWvt2>). Згідно першого з них визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО, здійснюється на підставі академічної довідки та індивідуального навчального плану. У другому «Положенні» визначено організаційне забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти, порядок визнання та перерахування результатів навчання у ЗВО-партнері, порядок звітування та оформлення документів за результатами навчання за програмою академічної мобільності. Під час спілкування ЕГ зі студентами, зокрема Гараджієм Павлом-учасник міжнародної академічної мобільності в

2021 р. у Вищій школі м. Ален, Німеччина та Мінтянською Альоною-у 2021-2022 р.р. в Карловому університеті м. Прага, Чехія, було з'ясовано, що дані положення реалізуються на ОПП Хімія. Отже, в ЗВО діють чіткі та зрозумілі, такі, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабонській конвенції), доступні для всіх учасників освітнього процесу правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється в ЗВО «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/RImRAfc>). ЕГ встановила, що вище зазначене Положення є доступним для всіх учасників освітнього процесу на веб-сайті ЗВО в розділі «Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в університеті» (<https://cutt.ly/6ImWDBp>). Правила визнання є чіткими і зрозумілими та частково реалізується в межах даної ОП. Здобувачам ОП Мінтянській А. та Нечесному Я. за результатами проходження курсу на платформі дистанційного навчання Coursera «Introduction to Physical Chemistry» (The University of Manchester) перезараховано модулі «Хімічна термодинаміка» (1 семестр) та «Теоретичні аспекти хімічної кінетики» (2 семестр) в 2020-2021 н.р. в рамках обов'язкової освітньої компоненти «Фізична хімія».

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Кращою практикою на ОП є участь здобувачів у міжнародній академічній мобільності в рамках програм Erasmus+, де студенти мають можливість не лише навчатися, але й виконувати кваліфікаційні роботи з використанням сучасного обладнання, та визнання (перезарахування) результатів їх навчання в ЧНУ імені Юрія Федьковича.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, частково реалізується в межах ОПП Хімія. ЕГ рекомендовано впровадити на ОПП практику перезарахування результатів неформальної освіти згідно процедури «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у ЧНУ імені Юрія Федьковича».

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група вважає, що доступ до ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки та правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, враховують особливості самої програми, не містять дискримінаційних положень, щорічно оновлюються та оприлюднюються на офіційному веб-сайті ЗВО. Відсутність дотримання чіткої процедури перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, дає підставу експертній групі щодо підсумкового оцінювання відповідності ОПП Хімія критерію 3 за рівнем «В» з недоліком, що не є суттєвим.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Наведені у Відомостях СО форми та методи навчання і викладання забезпечують формування програмних результатів навчання заявлених в ОП. За результатами зустрічі зі здобувачами вищої освіти з'ясовано, що при організації освітнього процесу викладачі використовують пасивні (пояснювально-ілюстративні); активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комунікативні, контекстного навчання, технологія співпраці) тощо. Основними методами навчання є – проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні, практичні методи навчання. Основними формами організації навчального процесу на ОПП Хімія є навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка, що регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ імені Юрія Федьковича» <https://cutt.ly/XIWabsc>. Реалізація освітнього процесу здійснюється у контексті особистісно-, проблемно-, практико орієнтованого навчання та студентоцентрованого підходу, участі здобувачів програми в програмах міжнародної академічної мобільності та залучення до науково-дослідної роботи в рамках держбюджетних тематик та грантових проектів кафедри під керівництвом НПП кафедри <https://cutt.ly/BIWxFdX>. В ЗВО активно впроваджується дистанційна форма навчання на платформі MOODLE. Розроблено ряд положень, що регламентують освітній процес у дистанційному форматі: «Положення про технологію електронного навчання в ЧНУ імені Юрія Федьковича» <https://cutt.ly/kIWlCFk> та Додаток до «Положення про організацію освітнього процесу у ЧНУ імені Юрія Федьковича» у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання» <https://cutt.ly/KIWzZJv>. За результатами анонімного опитування більшість зі студентів повною мірою задоволені методами навчання і викладання. Зазначені форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та відповідно забезпечують його реалізацію в освітньому процесі. Студентоцентрований підхід реалізується через можливість вільного вибору здобувачами вибіркового освітніх компонентів ОПП, вибору теми курсової роботи, наукового керівника та тематики кваліфікаційної роботи, вибору участі та доступу до програм міжнародної академічної мобільності тощо. На основі аналізу ЕГ силабусів ОК ОПП Хімія, що оприлюднені на сайті кафедри <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota> встановлено, що форми і методи навчання сприяють досягненню заявлених в ОПП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Також ЕГ відзначає, що в Статуті ЧНУ імені Юрія Федьковича регламентується дотримання принципів академічної свободи для всіх учасників освітнього процесу <https://cutt.ly/sIWmGQV>.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Повна інформація учасникам освітнього процесу щодо цілей, змісту та очікуваних програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ОП надається на першому занятті викладачем та здобувач може ознайомитися з нею у вигляді силабусів, що розміщені на сайті кафедри <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota>. ЕГ зазначає, що доступ до деяких силабусів вибіркового компонентів є закритим для зовнішніх користувачів. Під час фокус групи зі здобувачами програми експертною групою встановлено, що студентам в повному обсязі надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, освітніх компонентів ОПП, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожної навчальної дисципліни, можливостей академічної мобільності, в тому числі і міжнародної, та процедури вибору вибіркового дисциплін.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час спілкування ЕГ зі студентами ОП, з'ясовано, що вони мають можливість долучитись до наукових досліджень вже з першого року навчання. Щороку в ЗВО проводиться студентська наукова конференція за участю здобувачів вищої освіти з інших ЗВО та з-за кордону. Темі кваліфікаційних робіт бакалаврів узгоджуються з напрямками НДР випускової кафедри, а студенти під час їх виконання, активно долучаються до експериментальних досліджень, аналізу результатів та підготовки наукових публікацій. Здобувачі ОП Готинчан Андрій, Пиптюк Олександра, Воронцов Дмитро, Короп (Іванова-Толпінцева) Аліна, Маковійчук М.Я., Коновалюк М.М., Капарчук С.В. та інші мають публікації у фахових виданнях, зокрема в наукометричній базі Scopus. Детальну інформацію надано на запит ЕГ <https://cutt.ly/NIWPJDg>. Час, що відведений на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра, є достатнім для проведення окремих експериментальних досліджень. ЕГ з'ясувала, що в окремих випадках студенти працюють під час виконання дипломних робіт із працевлаштуванням на відповідній НДР. На ОП активно впроваджується наявність наукових апробацій результатів науково-дослідної роботи під час захисту кваліфікаційних робіт бакалаврів. Кращою практикою на програмі є залучення здобувачів вищої освіти до держбюджетних тем кафедри, зокрема здобувачів ОП 4 курсу Готинчана Андрія, Пиптюк Олександри, Бабюк Юрія до НДР «Пошук оптимальних умов синтезу квантових точок нового покоління із нетоксичних елементів для світлоперетворюючих пристроїв», номер державної реєстрації 0119U100728; здобувачів ОП 3-4 курсів Воронцова Дмитра, Короп (Іванова-Толпінцева) Аліни до НДР «Оптично-активні матеріали на основі металічних та напівпровідникових нанокристалів, впроваджених у кристалічні та аморфні матриці», номер державної реєстрації 0116U001447, здобувача ОП 4 курсу Матвій А.В. до кафедральної НДР «Неорганічні матеріали для детекторів йонізуючого випромінювання та сенсорів нового покоління» тощо <https://cutt.ly/NIWPJDg>. Отже, на основі аналізу наданих ЗВО додаткових матеріалів на запит і зустрічей з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами експертна група встановила досить ефективне поєднання навчальних і дослідницьких методів в освітньому процесі під час реалізації ОПП Хімія, що є позитивною практикою на освітній програмі.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту ОК ОПП відбувається за результатами анкетування, врахування пропозицій і зауважень роботодавців, відповідності сучасним вимогам і тенденціям розвитку освітнього процесу в країні та світі. ЕГ встановлено, що в ЗВО система перегляду та оцінки змісту освітніх компонентів ОП передбачена «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/yIWC73O>). Згідно Положення моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм та їх компонентів здійснюється з метою встановлення відповідності їх структури та змісту вимогам (із врахуванням змін) законодавчої та нормативної бази, що регулює якість освіти, потребам ринку праці, вимогам роботодавців щодо якості фахівців, сформованості загальних та професійних компетентностей, освітніх потреб здобувачів вищої освіти. Їх самоаналіз щодо якості структури та змісту здійснюється випусковими кафедрами. Проведений аналіз експертної групою силабусів освітніх компонентів, що розміщені на сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota>, встановив, що більшість з них містить застарілі джерела. Згідно Відомостей СО в обов'язковій ОК «Фізична хімія»: Модуль «Розчини. Хімічна рівновага» викладачами Сачко А.В. та Борук С.Д. був розширений згідно до матеріалів, які пропонуються у відкритому курсі лекцій з фізичної хімії Massachusetts Institute of Technology. ЕГ встановила з аналізу силабусу «Фізична хімія», що в списку рекомендованої літератури містяться англомовні джерела, проте 2012-2013 р.р. Під час розв'язування задач активно використовувався ресурс <https://chem.libretexts.org/>, де можна знайти практичні задачі з фізичної хімії з первинними даними, що особливо важливо в умовах дистанційного навчання. Оновлення змісту ОК також відбувається за результатами проходження стажувань викладачів ОП, зокрема в європейських закладах вищої освіти <https://cutt.ly/sIWZ7Jh>. Для прикладу, за результатами стажування доцента кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства Копача О.В. в Карловому університеті м. Прага, Чехія на факультеті математики та фізики у 2018 році, в рамках програми «Загальна фізика» Карлового університету було відвідано лабораторні заняття з фізики та атомної фізики, електрики та магнетизму, що використано для удосконалення лабораторних робіт з навчальних дисциплін «Лабораторні спеціалізації», «Автоматизація хімічних процесів». ЕГ зазначає, що на ОП наявний недосконалий механізм врахування побажань і рекомендацій роботодавців стосовно оновлення змісту освітніх компонентів програми.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Заклад вищої освіти забезпечує вільний і рівний доступ учасників освітнього процесу до інформації про наявні програми академічної мобільності, а також надає консультативні послуги щодо оформлення документів для участі в цих програмах. Під час зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом начальник відділу міжнародних зв'язків Луканюк С.М. повідомив про доступність інформації по актуальним міжнародним програмам обміну, що розміщені на сайті ЗВО в розділі «Міжнародна діяльність» <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/interof> та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Позитивною практикою на ОПП Хімія є активна залученість здобувачів ОП до програм міжнародної академічної мобільності, зокрема в рамках міжнародної програми Erasmus+, де слухачі програми мають можливість пройти закордонне навчання в Карловому університеті, м. Прага, Чехія, Університетах Єни, Алена (Німеччина). Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами підтверджено їх участь в програмах міжнародної академічної мобільності. Позитивною практикою в ЗВО є створення Центру європейських студій, де вся інформація подана на англійській мові <http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/13cedes> з метою залучення іноземних партнерів. Також важливим кроком щодо інтернаціоналізації діяльності закладу вищої освіти є розроблення Стратегії інтернаціоналізації ЧНУ (<http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Strategy.pdf>), що передбачає ефективну інтеграцію науковців закладу у міжнародне дослідницьке співтовариство з метою підвищення якості їх наукових досліджень та викладання, підвищення міжнародної мобільності у навчанні та наукових дослідженнях тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Активна участь здобувачів ОПП Хімія в програмах міжнародної академічної мобільності, зокрема в рамках загальноєвропейської програми ERASMUS+. Можливість поєднання навчання та дослідження під час реалізації ОП. Активне впровадження науково-дослідницької складової в освітньому процесі на програмі, участь здобувачів програми в держбюджетних тематиках кафедри. Позитивною практикою в ЗВО щодо інтернаціоналізації діяльності ЧНУ імені Юрія Федьковича є створення Центру європейських студій та розроблення Стратегії інтернаціоналізації ЧНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Доступ до деяких силабусів вибіркового компонента програми, що розміщені на сайті кафедри, є закритим для зовнішніх користувачів. ЕГ рекомендує змінити налаштування доступу до всіх вибіркового компонента ОПП Хімія. В більшості силабусів освітніх компонента ОП міститься застаріла література. ЕГ рекомендує оновити список рекомендованої літератури в силабусах освітніх компонента програми. На ОП наявний недосконалий механізм врахування побажань і рекомендацій роботодавців стосовно оновлення змісту освітніх компонента програми. ЕГ рекомендує розробити дієвий механізм врахування побажань зовнішніх стейкхолдерів до ОПП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньою програмою відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Мета, зміст, програмні результати навчання, критерії їх оцінювання у межах освітніх компонента є зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі ОП мають можливість поєднувати навчання з науковими дослідженнями. Усі учасники освітнього процесу можуть реалізовувати свої права щодо участі у міжнародній академічній мобільності. ЕГ встановила, що ОПП Хімія має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 4.1, 4.3, 4.5 та незначний рівень неузгодженості за підкритеріями 4.2 та 4.4. Виходячи з релевантності викладеної інформації та зібраних під час акредитаційної експертизи доказів і фактів, що її підтверджують, питомої ваги окремих підкритеріїв у визначенні підсумкового оцінювання, експертна група дійшла висновку щодо достатньої відповідності ОПП за Критерієм 4 рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

В ЗВО основні форми контрольних заходів регламентуються «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://cutt.ly/PIW6uZ1>. Згідно Положення в ЗВО є вхідний, поточний, модульний, підсумковий контроль та атестація, а їхні форми та методи проведення визначаються робочою програмою дисципліни та наведені у силабусах. Під час зустрічі зі здобувачами ОПП Хімія експертною групою з'ясовано, що їм своєчасно на першому занятті доноситься інформація стосовно форм контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання. Форми контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та ефективними, надають можливість оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, результатів навчання для освітніх компонента ОП. Студенти ознайомлюються з ними на початку вивчення навчальної дисципліни. Інформація про форми і структуру контрольних заходів і критерії оцінювання певної освітньої компонента та її розділів надається здобувачам вищої освіти заздалегідь і оприлюднюється у силабусах, що розміщені на сайті кафедри в розділі «Навчальна робота» <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota>. Студенти мають можливість використовувати для навчання і самоконтролю платформу MOODLE. Проведений аналіз експертною групою силабусів освітніх компонента програми встановив, що в розділі 6 силабусу наведено систему контролю та оцінювання результатів навчання (поточний контроль засвоєння знань та підсумковий контроль – залік, іспит), критерії оцінювання результатів навчання з дисципліни та розподіл балів, які отримують студенти упродовж вивчення ОК. Отже, форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими та зрозумілими, дозволяють перевірити досягнення програмних результатів ОПП у межах окремих навчальних дисциплін та в цілому.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 102 «Хімія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджений наказом МОНУ №563 від 24.04.2019 р.): «Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється за однією з таких форм: – атестаційний екзамен з хімії; – публічний захист кваліфікаційної роботи. Форму проведення атестації визначає заклад вищої освіти. Заклад вищої освіти може здійснювати проведення атестації за обома формами». Експертною групою встановлено, що на ОПП Хімія формою атестації випускників освітньої програми є атестаційний екзамен з хімії та публічний захист кваліфікаційної роботи. На сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства в розділі «Корисні матеріали» розміщено методичні рекомендації до оформлення кваліфікаційних робіт, критерії їх оцінювання під час захисту та порядок проведення атестаційного іспиту з хімії в дистанційному форматі <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem>. Атестація здобувачів вищої освіти освітнього рівня здійснюється у формі атестаційного екзамену з хімії у вигляді комп'ютерного тестування, що містить завдання із

загальної, неорганічної, аналітичної, фізичної, органічної хімії та розрахункові задачі, що надає можливість оцінити теоретичну і практичну підготовку здобувачів вищої освіти. ЕГ під час зустрічі з відповідальною за політику дотримання академічної доброчесності в університеті Осовською І.М. з'ясувала, що всі кваліфікаційні роботи здобувачів в ЗВО проходять обов'язкову перевірку на плагіат ліцензованою системою Unicheck, яка є безкоштовною для студентів.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів у ЗВО регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» <https://cutt.ly/GIEsOM1> з Додатком до Положення в частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів із застосуванням дистанційних технологій навчання <https://cutt.ly/uIEsJSq> та «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів ВО» <https://cutt.ly/sIEdqJE>. У даних положеннях прописано процедуру проведення контрольних заходів, з наявними чіткими правилами проведення контрольних заходів і вимог щодо забезпечення прозорості оцінювання, та зазначенням процедури забезпечення об'єктивності оцінювання, в тому числі при виникненні конфлікту інтересів під час проведення контрольних заходів. Під час акредитаційної експертизи встановлено, що правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується присутністю під час іспиту всіх студентів. З метою уникнення необ'єктивності оцінювання використовується тестовий контроль, зокрема атестація здобувачів на ОП здійснюється у формі атестаційного екзамену з хімії у вигляді комп'ютерного тестування. У рамках ОП є чіткий порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Всі учасники освітнього процесу дотримуються їх під час реалізації ОП. У разі, коли сумарна кількість балів поточного та підсумкового контролю студента становить від 35-49 балів (за 100- бальною шкалою), він має право на повторне складання заліку чи іспиту (не більше 2-х разів: один раз викладачеві, один раз комісії). Згідно Статуту ЧНУ <https://cutt.ly/wIEfbnJ> особи, які навчаються в університеті, мають право на оскарження дій органів управління університету та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників. Студент має право оскаржити результати поточного чи семестрового контролю. Процедура оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження регламентується «Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів» <https://cutt.ly/uIElRhL>. Під час зустрічі зі здобувачами встановлено, що правила проведення контрольних заходів є для них чіткими і зрозумілими, з процедурою оскарження результатів студенти ознайомлені, за час навчання на даній програмі випадків подання апеляцій на результати контрольних заходів не було. Позитивною практикою ЗВО є створення Соціально-психологічного центру, зі слів керівника Радчук В.М. якого встановлено, що в ЧНУ надається необхідна психологічна допомога здобувачам при вирішенні різного роду конфліктних ситуацій. В ЗВО розроблено «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу в ЧНУ» <https://cutt.ly/CIEkuU1>.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності в ЧНУ регулюється «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/WIEcvuP>), «Положенням про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/nIEcTo8>), «Положенням про запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/PIEcDf8>) та Етичним кодексом ЧНУ імені Юрія Федьковича (<https://cutt.ly/6IEcXgt>). Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, що навчаються на програмі «Хімія», експертною групою встановлено, що здобувачі проінформовані про політику ЗВО, стандарти та внутрішню нормативну базу стосовно забезпечення академічної доброчесності, необхідність перевірки всіх кваліфікаційних робіт на плагіат системою Unicheck. В рамках реалізації компонентів освітньої програми популяризується академічна доброчесність. В ЗВО проводяться регулярні заходи за участі фахівців з доброчесності, зокрема в 9-10 жовтня 2019 року відбувся візит представників «Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP», що впроваджується Американською Радою з міжнародної освіти. При Вченій раді Чернівецького національного університету створено постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту, одним із завдань якої є вивчення стану дотримання цінностей академічної доброчесності у структурних підрозділах ЧНУ та інформування Вченої ради ЧНУ, всієї університетської спільноти. В університеті розроблено План заходів з популяризації академічної доброчесності на 2021 – 2022 н.р. http://www.chnu.edu.ua/res//chnu.edu.ua/akadem_dobr/zakhody_popul_akad_dobr_chnu.pdf з чітко прописаними заходами та відповідальними особами та механізмами їх реалізації. Питання щодо принципів академічної доброчесності систематично обговорюється. Випадків порушення академічної доброчесності на освітньо-професійній програмі «Хімія» не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Наявність в ЗВО дієвої системи популяризації академічної доброчесності та розробка плану заходів на рівні університету з чітко прописаними заходами, відповідальними особами та механізмами їх реалізації. Долучення ЗВО до «Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP», що впроваджується Американською Радою з міжнародної освіти. Позитивною практикою ЗВО є створення Соціально-психологічного центру з метою надання належної психологічної допомоги здобувачам вищої освіти при вирішенні різного роду конфліктних ситуацій та їх психологічної підтримки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Відсутня у відкритому доступі Програма кваліфікаційного іспиту з хімії. ЕГ рекомендовано оприлюднити Програму кваліфікаційного іспиту з хімії на сайті кафедри з метою ознайомлення здобувачів ОП. З метою популяризації академічної доброчесності ЕГ рекомендує в ОК «Вступ до спеціальності» перенести теми щодо політики академічної доброчесності із самостійної роботи в теми лекційного аудиторного заняття.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

На ОПП «Хімія» форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання. В ЗВО діють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Наявність в ЗВО дієвої системи популяризації академічної доброчесності. ЕГ дійшла висновку, що освітня програма «Хімія» відповідає вимогам визначеним у критерії 5 рівню В з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

До реалізації 21 обов'язкової ОК ОПП Хімія задіяно 13 викладачів з 8 кафедр ЗВО, зокрема з кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства (3 НПП), кафедри хімічного аналізу, експертизи та безпеки харчової продукції (4 НПП), кафедри іноземних мов для природничих факультетів (1 НПП), кафедри історії України (1 НПП), кафедри історії та культури української мови (1 НПП), кафедри філософії та культурології (1 НПП), кафедри інформаційних технологій та комп'ютерної фізики (1 НПП) і кафедри алгебри та інформатики (1 НПП). 92,3 % НПП, що викладають на програмі, мають наукові ступені та вчені звання, з них 7 докторів наук, що становить 53,8 %, зокрема д.х.н., професор Фочук П.М., д.х.н., професор Лявинець О.С., д.х.н., професор Кобаса І.М., д.т.н., доцент Борук С.Д., д.х.н., доцент Халавка Ю.Б., д.фіз.-мат.н., професор Масляничук О.Л. та д.фіз.-мат.н., професор Мартинюк О.В. Аналіз таблиці 2 Відомостей СО ОПП Хімія, а також додатково наданих на запит ЕГ документів від ЗВО, дали змогу встановити, що науково-педагогічні працівники, що забезпечують реалізацію ОП, мають відповідну академічну та/або професійну кваліфікацію щодо викладання освітніх компонентів, підтверджується наявними публікаціями та стажуваннями, які подано в таблиці 2, і високим рівнем професійних активностей згідно п. 38 Ліцензійних умов, що в достатній мірі забезпечує досягнення визначених ОПП цілей та програмних результатів навчання. Під час зустрічі ЕГ з Гарантом ОПП та академічним персоналом, що забезпечують реалізацію освітньої програми «Хімія», підтверджено їх вмотивованість щодо забезпечення якісного процесу навчання та подальшого професійного розвитку. Зустріч ЕГ зі здобувачами вищої освіти засвідчила їхню задоволеність методами навчання та рівнем викладання на освітній програмі. ЕГ проаналізовано персональні сторінки НПП випускової кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini>. ЕГ відзначає, що вони потребують оновлення. На запит ЕГ надано інформацію про підвищення кваліфікації НПП, згідно якої у більшості викладачів на програмі наявні сертифікати про міжнародне стажування, зокрема у професора Фочука П.М. в Університеті м. Клуж-Напока, Румунія, 2018 р., доцента Копач О.В. в Карловому університеті м. Прага, Чехія, 2018 р., доцента Радзьяк Т.І. в Національному університеті дистанційного навчання м. Мадрид, Іспанія, 2017 р., доцента Сачко А.В.

- Coursera The Hong Kong University of Science and Technology The Science of Gastronomy, 2020 p., Coursera The University of Manchester, Introduction to Physical Chemistry, 2020 p. і доцента Іваніцької В. Г. в Карловому університеті м. Прага, Чехія, 2018 р. Більшість НПП, що викладають на програмі, мають наукові публікації в закордонних виданнях, що входять зокрема до наукометричних баз Scopus та Web of Science (Халавка Ю.Б., Фочук П.М., Лявинець О.С., Попович Н.М., Сачко А.В., Борук С.Д. та Кобаса І.М.) <https://drive.google.com/drive/u/o/folders/1IViur5fG2W2FhPbz4P4z-22d3lHtCFWu>.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів в ЧНУ імені Юрія Федьковича відбувається згідно «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП», затвердженого Вченою радою від 28.10.2019 р., зі змінами та доповненнями від 31.08.2020 р. <https://cutt.ly/QlhpqXQ>. Згідно Положення конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Як повідомила під час зустрічі з ЕГ начальник відділу кадрів ЧНУ Яценюк Н.М., для організації конкурсу на заміщення посад науково-педагогічних працівників наказом ректора Університету створюється конкурсна комісія, на підставі рішення якої ухвалюються рекомендації стосовно претендентів на відповідні посади для розгляду питання на засіданні Вченої ради Університету (інституту, факультету). Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення публікуються на офіційному сайті університету. На посади НПП приймаються особи, які відповідають вимогам, установленим до НПП Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», кваліфікаційним вимогам для претендентів на заміщення посад науково-педагогічних працівників, Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності за відповідним рівнем підготовки за відповідною спеціальністю та умовам оголошеного конкурсу. Перед обранням на Вченій раді університету, або Інституту (факультету), в залежності від посади, на кафедрі відбувається ретельний розгляд відповідності кваліфікації претендента посаді та відповідній дисципліні ОП кафедри (у присутності претендента, а у разі його відсутності, кандидатура обговорюється лише за його письмової згоди). З науково-педагогічним працівником, який до цього не працював в Університеті, на засіданні кафедри проводиться ґрунтовна співбесіда про науково-педагогічну діяльність претендента, обговорюється його програма на майбутнє. Для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому прочитати пробні лекції, провести практичні заняття в присутності науково-педагогічних працівників Університету. З претендентом, обраним рішенням Вченої ради Університету/факультету/інституту, укладається строковий трудовий договір (контракт) та ректором видається наказ про зарахування на посаду. Зустріч експертної групи з академічним персоналом підтвердила прозорість даного процесу та його орієнтованість на підвищення якості освітнього процесу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертною групою щодо участі роботодавців в освітньому процесі на ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки встановлено, що на кафедрі загальної хімії та хімічного матеріалознавства діють ряд угод, як по проходженню практик здобувачами програми, так і здійснення наукової та науково-технічної діяльності: 1. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» (2021 р.); 2) ПАТ «Завод тонкого органічного синтезу «Барва» (2020 р.); 3) ТОВ «Букнанотех» (2021 р.); 4) Акціонерне товариство «Центральне конструкторське бюро Ритм» (2022 р.); 5) ДП «Буковинастандартметрологія» (2020 р.); 6) Чернівецький науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України (2020 р.); 7) ГО «АСОЦІАЦІЯ НООСФЕРА» (2021 р.). Матеріали надано за запитом експертної групи <https://drive.google.com/drive/u/o/folders/1IViur5fG2W2FhPbz4P4z-22d3lHtCFWu> (угоди містяться в папці Практики). Під час зустрічі з роботодавцями підтверджено факт їх залучення до організації та проведення ознайомчої, навчальних і виробничої практик, та наміри щодо працевлаштування випускників ОПП Хімія. Доцент кафедри медичної та фармацевтичної хімії Буковинського державного медичного університету, випускниця спеціальності Хімія 2008 р., Грозав А.М. повідомила про участь в якості Голови ЕК по захисту кваліфікаційних робіт бакалаврів зі спеціальності 102 Хімія в 2021 р. та відзначила високий рівень підготовки бакалаврів за ОПП Хімія в ЧНУ імені Юрія Федьковича. Під час фокус групи зі здобувачами програми Нечесний Ярослав повідомив про проведення лекцій засновником високотехнологічного стартапу Qustom Dots Наконечним Ігорем в рамках освітньої компоненти програми «Вступ до спеціальності» <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini/igor-nakonechnii-zasnovnik-visokotehnologichnogo-startapu-qustomdots-belgiia-prochitav-lektsiiu-pershokursnikam-himikam>. Під час відкритої зустрічі з ЕГ викладач вибіркової ОК «Розрахунки в лабораторних дослідженнях» Андрійчук Ю.М. повідомила про організацію та проведення практичних занять на базі медичної лабораторії «Сінево» з можливістю ознайомлення здобувачів програми з проведенням сучасних лабораторних досліджень згідно міжнародних стандартів <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini/ekskursiia-himikiv-do-laboratoriyi-sinevo>. Позитивною практикою в ЗВО є створення Центру співпраці з підприємствами http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/34сре, що координує роботу з підприємствами регіону. Під час зустрічі з роботодавцями ЕГ з'ясувала, що більшість з них є випускниками спеціальності Хімія, тому рекомендуємо на сайті кафедри розмістити інформацію про випускників спеціальності минулих років із зазначенням їх місця працевлаштування та кар'єрного шляху, що буде одним із дієвих інструментів популяризації програми, та надасть можливість для більш широкого їх залучення до освітнього процесу на програмі. В цілому експертна група відзначає позитивну практику налагодженої та тісної співпраці з роботодавцями на освітній програмі.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертною групою встановлено, що ЗВО залучає до проведення аудиторних занять на ОПП Хімія професіоналів – практиків, експертів галузі та представників роботодавців, про що повідомили як здобувачі, так і Гарант ОП Юрій Халавка, а також інформацію про проведення таких занять на програмі представлено в новинах на сайті кафедри <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini>. Зокрема, лекцію з радіохімії та радіоекології провела к.б.н., старший науковий співробітник Національного університету біоресурсів і природокористування України Олени Паренюк (жовтень 2021 р.) <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini/zaproshena-lektsiia-z-radiohimiyi-ta-radioekologiyi-sns-oleni-pareniuk>; в рамках проекту академічних обмінів Erasmus+ доктором Гілбертом Ахамером, професором університету Грац (Австрія) та дослідником Австрійської агенції з довкілля (Environment Agency Austria, Umweltbundesamt GmbH) проведено науковий семінар (серпень 2021 р.) <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini/profesor-universitetu-grats-gilbert-ahamer-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universiteti>; в рамках ОК «Вступ до спеціальності» лекцію, присвячену хімії та винній галузі, провів доктор Андрій Тарасов з Інституту Енології Вищої школи Гайзензхайм, Німеччина (жовтень 2020 р.) <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/novini/lektsiia-vino-i-himiia-d-ra-andriia-tarasova>. Експертна група вважає доцільним рекомендувати ЗВО більш широко залучати до проведення аудиторних занять на ОПП Хімія представників роботодавців, які під час зустрічі виразили зацікавленість і готовність до участі в освітньому процесі на програмі, зокрема Юрчук І. Р. (Державна установа «Чернівецький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України») та Тазиров М. О. (Чернівецький науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО діяльність щодо професійного розвитку НПП здійснюється відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації НПП ЧНУ», що затверджене Вченою радою від 27.04.2020 р. <https://cutt.ly/iIhVKho>, згідно якого підвищення кваліфікації НПП є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності ЗВО. Згідно Положення, НПП підвищують кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років, загальний обсяг підвищення кваліфікації протягом п'яти років не може бути меншим, ніж шість кредитів ЄКТС (180 годин). Під час зустрічі зі структурними підрозділами, Марценяк І.В., що є відповідальним за підвищення кваліфікації НПП в ЧНУ, повідомив, що в ЗВО діє також накопичувальна система за кредитами ЄКТС, що здобути в різного роду тренінгах, курсах, стажуваннях тощо, в тому числі й в дистанційному форматі. Також Марценяк І.В. повідомив про організацію в ЗВО курсів для вивчення технологій дистанційного навчання і роботи із системою «Цифровий університет», а також курсів вивчення іноземних мов для НПП. Аналіз таблиці 2 Відомостей СО та наданих за запитом ЕГ додаткових матеріалів свідчать про те, що всі НПП, залучені до викладання на ОП, пройшли підвищення кваліфікації як в Україні, так і за кордоном <https://cutt.ly/6Ihojg1>. Позитивною практикою ЗВО є створення умов щодо реалізації програм академічної мобільності, зокрема за програмами Еразмус+ та отримання міжнародної сертифікації для НПП і здобувачів. Слід відзначити, що ЧНУ імені Юрія Федьковича увійшов у ТОП 5 закладів вищої освіти України, які отримали найбільшу кількість проектів з академічної мобільності в рамках Програм ЄС Еразмус+. Упродовж останніх чотирьох років викладачі, що задіяні в реалізації ОПП Хімія, пройшли ряд стажувань, зокрема Халавка Ю.Б. (Університет Лімеріка, Університет Грац, Клуж- Напока, та Карловий університет Праги), Фочук П.М. (Гранада, Клуж- Напока), Кобаса І.М., Лявинець О.С. (Буковинський державний медичний університет), Копач О.В. (Буковинський державний медичний університет та Карловий університет, Прага), Масляничук О.Л. (Тернопільський національний технічний університет), Радзіняк Т.І. (Національний університет дистанційного навчання м. Мадрид, Іспанія). Під час зустрічі з адміністративним персоналом, начальник відділу міжнародних зв'язків Луканюк С.М. повідомив, що відділ сприяє організації мобільності НПП та студентів ЗВО <https://cutt.ly/vI8j3oz>; <https://cutt.ly/KI8kdNH>. Під час фокус – групи з академічним персоналом програми з'ясовано, що в ЗВО створено всі умови для професійного розвитку викладачів, сприяння їх науково-дослідницькій діяльності, в тому числі безкоштовний доступ до міжнародних баз даних. Експертною групою відзначено наявність у ряду викладачів програми міжнародних сертифікатів, що підтверджують рівень B2 володіння англійською мовою, що може бути підставою для впровадження викладання окремих освітніх компонентів, модулів або тем на ОПП Хімія англійською мовою, що прописано в загальній інформації та особливостях програми.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Базові умови щодо стимулювання розвитку викладацької майстерності закладено в Колективному договорі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2017 – 2020 р.р. <https://cutt.ly/8Iju8lR>. Позитивною практикою ЗВО є включення до Колективного договору рейтингового оцінювання НПП та відповідно їх матеріального заохочення на основі результатів рейтингової оцінки роботи НПП. В ЗВО розроблено окремі рейтингові анкети для асистентів, доцентів і професорів http://science.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/14_rejtyng/zo8_zagal. Під час зустрічі з керівництвом ЗВО, ректор Петришин Роман Іванович повідомив, що за результатами рейтингу кафедр університету, що оприлюднений на сайті ЧНУ, випускова кафедра загальної хімії та хімічного матеріалознавства займає 4 місце серед 80 кафедр університету, та отримала матеріальну винагороду http://science.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/14_rejtyng. За результатами рейтингового оцінювання НПП університету в 2018 – 2020 р.р. в номінації Доценти «ТОП20» Гарант ОПП Хімія Халавка Ю.Б. посів 2 місце

http://science.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/14_rejtyng/rating_nauk_GR. На зустрічі з експертами начальник відділу кадрів Яценюк Н.М. повідомила, що за високі рейтингові позиції в грудні 2021 року НПП нараховано премії. Головний бухгалтер ЧНУ Романів Ю.М. повідомив, що щорічно у відповідності до умов Колективного договору працівникам виплачуються матеріальні допомоги на оздоровлення, грошові винагороди за захист кандидатських та докторських дисертацій. Результати зустрічі з академічним персоналом свідчать про те, що існуюча система стимулювання в цілому сприяє орієнтованості викладачів на забезпечення якісного освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

92,3 % науково-педагогічних працівників, що викладають на ОПП Хімія, мають наукові ступені та вчені звання. Академічна кваліфікація НПП, що залучені до реалізації ОПП Хімія, забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Процедура конкурсного відбору викладачів є прозорою та орієнтованою на підвищення якості освітнього процесу на ОПП. Позитивна практика налагодженої та тісної співпраці з роботодавцями на освітній програмі в рамках низки укладених угод, їх залучення до організації та проведення ознайомчої, навчальних і виробничої практик, проведення практичних занять безпосередньо в установах, що дає змогу якісно поєднувати теорію та практику для здобувачів програми. Підвищення кваліфікації НПП в закордонних ЗВО, зокрема в рамках програм міжнародної академічної мобільності Еразмус+ та отримання міжнародної сертифікації НПП і здобувачів. Наявна практика залучення до проведення аудиторних занять на ОПП Хімія професіоналів – практиків і науковців – хіміків. Високий рейтинг кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства в загальному рейтинговому оцінюванні ЗВО. З позитивних практик слід відмітити включення до Колективного договору рейтингового оцінювання НПП та їх матеріального заохочення на основі результатів рейтингових балів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Потребує оновлення інформація персональних сторінок науково-педагогічних працівників, що залучені до освітнього процесу на програмі, на офіційному веб – сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства. Експертна група рекомендує активізувати роботу по співпраці з зовнішніми стейкхолдерами – роботодавцями та випускниками зі спеціальності 102 «Хімія» минулих років з метою їх залучення до проведення аудиторних занять на даній ОПП. Рекомендуємо на сайті кафедри розмістити інформацію про випускників спеціальності минулих років із зазначенням їх місця працевлаштування та кар'єрного шляху. Експертною групою відзначено наявність у ряду викладачів програми міжнародних сертифікатів, що підтверджують рівень B2 володіння англійською мовою, що може бути підставою для впровадження викладання окремих освітніх компонентів, модулів або тем на ОПП Хімія англійською мовою, що прописано в загальній інформації та особливостях програми.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В ЗВО створено чітку та прозору процедуру конкурсного відбору викладачів, підвищення кваліфікації орієнтовано на покращення якості викладання освітніх компонентів ОПП. Позитивна практика налагодженої та тісної співпраці з роботодавцями на освітній програмі та залучення зовнішніх провідних науковців до аудиторних занять. ЗВО надає можливості для розвитку викладацької майстерності. Підтверджено академічну та професійну кваліфікацію НПП, що залучені до реалізації ОПП Хімія, що дозволяє забезпечувати досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Зазначені вище сильні сторони та позитивні практики при аналізі діяльності ЗВО, а також надані рекомендації щодо вдосконалення ОПП за критерієм 6, дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОПП Хімія рівню B за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Бібліотека Університету має багатий фонд і активно працює <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scilib>. Бібліотека є членом проекту "Електронні бібліотеки України" асоціації "Інформаційно-Консорціум" (Україна). На території бібліотеки ЧНУ працює "Інформаційний центр Європейського Союзу" (http://e-cat.scilib.chnu.edu.ua/reslib/about/reports/rep_nb_2020.pdf). Університету відкрито доступ до модульної онлайн-платформи SciVal. Бібліотека пропонує безкоштовний доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science. Бібліотека має електронний каталог і репозитарій <http://science.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/09%20repoz>. Загалом бібліотечний фонд налічує 2 729 365 примірників, з яких 1 894 500 примірників російською мовою. Навчальний заклад має платформу дистанційного навчання Moodle. Під час резервної зустрічі з Гарантом ОП та рядом викладачів, які забезпечують навчальний процес на програмі, ЕГ продемонстровано розміщені на платформі ОК ОПП «Хімія» бакалаврського рівня підготовки. ОК в Moodle містять лекції, в тому числі презентації та відео-лекції викладачів кафедри, методичні рекомендації до курсу, тести для контролю знань здобувачів програми. На платформу здобувачі завантажують виконані індивідуальні завдання з курсу. ЕГ зазначає, що здобувачі програми можуть отримати вичерпну інформацію про курс на дистанційній платформі. На сайті кафедри є вкладка «Бібліотека кафедри», де наведений перелік наукових праць НПП кафедри, до яких можна отримати доступ через Google Scholar <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/biblioteka-kafedri>. Для проведення навчального процесу випускова кафедра є достатньо забезпеченою матеріально-технічними ресурсами <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/mtb>. Наявне лабораторне обладнання дозволяє студентам досягти програмних результатів навчання з ОК, що передбачені освітньою програмою. Лабораторії повністю забезпечені хімічним посудом та обладнанням, зокрема досить унікальним для закладів вищої освіти: гамма-спектрометричними установками; мікроскопом атомно-силовим; хроматографами (Hewlett Packard, LXМ-80, Chromе5, Газохром 3101); спектрофотометрами атомно-абсорбційними. Необхідне обладнання для ОП «Хімія» закуповується в тому числі і за рахунок грантів, отриманих НПП кафедри, що підтвердив на зустрічі головний бухгалтер Романів Ю.М. Кафедра має 3 комп'ютерні класи, вільний доступ до мережі Інтернет через Eduroam. Інфраструктура Університету включає 14 їдалень та буфетів, 15 спортивно-тренажерних залів, 7 спортивних майданчиків, 1 тенісний корт, наявний Студентський палац, медіа-центр, 8 гуртожитків https://drive.google.com/file/d/18_rVueMPCAd3znAdv34Sk_F3lWO9xum/view, на території студмістечка працює медпункт. Таким чином, експертна група робить висновок, що матеріально-технічні ресурси є достатніми для реалізації освітньої програми на належному рівні.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У науковій бібліотеці ЗВО працює сервіс «електронна бібліотека» <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres/04elib> та електронний репозитарій <https://archer.chnu.edu.ua/>, доступ до яких надається на безоплатній основі. На території ЗВО наявні зони вільного доступу до мережі Wi-Fi. Під час зустрічі зі здобувачами ОПП Хімія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти експерти переконалися, що здобувачі вищої освіти мають право на безоплатний доступ до навчальної інфраструктури та інформаційних ресурсів, а саме бібліотеки, навчальних лабораторій та їх обладнання, комп'ютерних класів, навчально-методичної літератури. Також здобувачі програми мають право на безоплатне проходження практики в установах, де вони можуть здобути практичні навички, необхідні для оволодіння спеціальністю. Експертна група встановила, що уся інфраструктура та інформаційні ресурси ЗВО, які потрібні для досягнення програмних результатів навчання під час реалізації ОПП Хімія, є доступними і безоплатними для викладачів та студентів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час спілкування зі студентами ЕГ переконалися, що соціально-побутові потреби здобувачів задовольняються у повному обсязі. Для активного відпочинку і оздоровлення студентів на території ЧНУ діє фізкультурно-оздоровчий комплекс, зокрема тренажерні зали (зали фітнесу, аеробіки, гімнастики, атлетики тощо), 2 волейбольні майданчики, баскетбольний, гандбольний, 2 футбольні поля та тенісний корт. Наявні 4 актові зали, студентський клуб. ЗВО надає гуртожиток студентам на термін навчання у порядку, встановленому законодавством <https://cutt.ly/V18cVqR>. Кімнати гуртожитку розраховані на 2-3 осіб і не перенаселені. Під час огляду інфраструктури ЗВО заступником директора ІБХБ з навчально-організаційної роботи Беспалько Р. ЕГ продемонстровано, що в гуртожитку зроблений ремонт у туалетних кімнатах, обладнана пральня. Для осіб з особливими освітніми потребами передбачені кімнати на першому поверсі. В умовах пандемії передбачені кімнати для самоізоляції здобувачів при підозрі на захворювання. У студмістечку функціонує медпункт. Питаннями врегулювання конфліктних ситуацій у гуртожитках займається комісія з соціальних питань, до складу якої входять: голова (заступник директора з питань проживання в гуртожитку), представники студентського парламенту, завідувач гуртожитку; студенти, які порушили правила проживання, та ті, проти яких було вчинене порушення; куратори груп. Повноваження комісії регулюються «Положенням про користування гуртожитками студмістечка» <https://cutt.ly/E18vP28>. Під час зустрічі студенти підтвердили, що повністю задоволені умовами проживання в гуртожитку. ЕГ підтверджує, що згідно «Положення про організацію освітнього процесу» <https://cutt.ly/O18vM5X> для здобувачів забезпечується право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту. Для виконання лабораторних досліджень в хімічних лабораторіях регулярно закуповуються захисні окуляри, рукавички та інші засоби індивідуального захисту. В умовах карантинних обмежень навчання здійснюється дистанційно, використовується платформа Moodle. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я

здобувачів, які навчаються за ОП, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси. Санітарно-технічний стан приміщень, навчально-лабораторних аудиторій, відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації, в них забезпечується необхідний тепловий, санітарний та протипожежний режим. При роботі у навчальних лабораторіях зі студентами здійснюється періодичний інструктаж один раз на семестр. Доступ до навчальних корпусів відбувається за пропускнуою системою. Під час пандемії здійснюється контроль температури при вході, наявні антисептичні засоби в лабораторіях і туалетних кімнатах. З метою недопущення в ЗВО конфліктних ситуацій, створення комфортних і безпечних умов навчання для особистості розроблено «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу» <https://cutt.ly/EI8bRiG>. Отже, ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП Хімія цьому підкритерію.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну підтримку здобувачів шляхом розміщення інформації на сайті університету. На сайті Інституту біології, хімії та біоресурсів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/>), де реалізується ОПП, у розділі «Студенту» наведені розклад занять, розклад тижнів, розклад дзвінків, розклад зайнятості комп'ютерного класу інституту, графік заїздів для студентів заочної форми навчання, рейтингові списки студентів за результатами сесії <http://ibhb.chnu.edu.ua/student>. На сайті кафедри розміщені силабуси ОК освітньої програми, які інформують студентів про зміст курсів, у тому числі і вибіркового, про критерії оцінювання, політику курсів. Проте ЕГ зазначає, що силабуси оформлені не презентабельно, вони перевантажені інформацією, не уніфіковані. В ЗВО розроблено «Положенням про соціально-психологічний центр ЧНУ імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1KQUVI-1EiHFL4vBiU5AjTrGYN_6Dp7ia/view). З 2020 року функціонує підрозділ «Соціально-психологічний центр» http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/gum_osvita/040_sots_psykh_tsentr. Під час зустрічі з ЕГ, керівник центру Радчук В.М. розповіла, що центр на безоплатній основі надає психологічну і соціальну допомогу здобувачам освіти всіх рівнів і працівникам ЧНУ, гарантується анонімність. Для швидкого реагування з II семестру 2021-2022 н.р. планується запуснути у Телеграм чат-бот психологічної служби. У розділі гуманітарна діяльність головного сайту університету (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/gum_diyalnist) наведена інформація про категорії студентів, які можуть користуватися соціальною підтримкою. Зазначені категорії студентів мають право на першочергове поселення до гуртожитків студмістечка ЧНУ, пільги на оплату за проживання у гуртожитках студмістечка або право безкоштовного проживання (залежно від категорії). Функціонує первинна профспілкова організація студентів ЧНУ, яку очолює Кіндзерський В.В., основною метою організації є представництво, здійснення та захист учбових, соціально-економічних прав та інтересів своїх членів. Ця профспілка входить структурною одиницею у профспілку працівників освіти і науки України. Під час зустрічі ЕГ встановлено, що здобувачі вищої освіти та представники Студентського парламенту задоволені рівнем організаційної, освітньої, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки в ЗВО. За результатами проведених зустрічей і аналізу отриманої інформації ЕГ робить висновок, що заклад вищої освіти в цілому відповідає підкритерію і забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП, що акредитується, навчаються дві студентки з особливими потребами. Для здобувачів з особливими освітніми потребами діє система пільг при вступі до ЧНУ http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=56. У навчальних корпусах і гуртожитках встановлено пандуси. Слід зауважити, що кут нахилу пандусів потребує сторонньої допомоги, щоб ним могли скористатися особи з особливими освітніми потребами у разі необхідності. У корпусі ЧНУ №3, за адресою: м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 25, де здійснюється впровадження ОПП Хімія, на першому поверсі наявні аудиторії (лекційна, лабораторії для проведення досліджень, які не потребують спеціального обладнання тощо) адаптовані для забезпечення належних умов для надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами. В Університеті діє затверджений Технічний висновок про можливість доступності закладів ЧНУ імені Юрія Федьковича в м. Чернівці для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення з ескізними пропозиціями https://drive.google.com/open?id=1WBqDOjzbKgTFJvKmVtAeYuz3zwjDql9_Q. В ЗВО розроблено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у ЧНУ» <https://drive.google.com/file/d/1Qu3rUXgpKiiBQLxiMQP3z-Jw-V5sweGq/view>, згідно до якого передбачений супровід таких осіб делегованими особами з ЧНУ у разі необхідності. Слід зауважити, що профільні аудиторії кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства розташовані на 2-4 поверхах. Підніматися потрібно по крутих сходах, проте ЧНУ є архітектурною пам'яткою і перебудова будівель Університету є обмеженою. Проаналізувавши всі факти, експертна група робить висновок про відповідність ОПП Хімія цьому підкритерію.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Статут ЧНУ <https://cutt.ly/nIzzKBz> (пункти 8.27.23; 8.27.27) декларує право на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства; на оскарження дій органів ЧНУ та їх посадових осіб, педагогічних та науково-педагогічних працівників. Порядок вирішення конфліктних ситуацій визначається згідно «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у ЧНУ» <https://cutt.ly/MIzzNyw>. Відповідно до наказу Чернівецького національного університету № 334 від 12.11.2019 р. з метою організаційного забезпечення та подальшого підвищення ефективності заходів щодо запобігання і протидії корупції призначена уповноважена особа – Качура В.В. Повідомити про факти порушення антикорупційного законодавства працівниками ЧНУ можна на електронну адресу уповноваженого; телефоном; особисто на прийомі уповноваженого; шляхом направлення листа на адресу університету. Усі контакти наведені на сайті http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/anti_corruption. У ЧНУ розроблений Етичний кодекс <https://cutt.ly/WIzz6Yz>, який визначає основні етичні принципи, які діють в закладі вищої освіти, а також порядок розгляду питань, пов'язаних з порушенням Кодексу. Під час спілкування у фокус-групах здобувачі вищої освіти розповіли, що після кожної сесії їм на електронну адресу надсилається лінк, за яким пропонується пройти анонімно опитування щодо сесії. Питання анкет стосуються прозорості оцінювання, фактів дискримінації, корупції тощо під час екзаменаційної сесії. Представник Студентського парламенту Інституту БХБ Гараджій Павло розповів про альтернативу «Скриньки-довіри» в умовах карантинних обмежень, а саме про чат-бот (https://t.me/StudParliament_bot), за допомогою якого студенти можуть подавати анонімні звернення стосовно будь-яких питань, з якими потім члени студпарламенту звертаються до адміністрації ЧНУ. Також у Інстаграм https://www.instagram.com/sp_ibhb_chnu/?utm_medium=copy існує сторінка, за допомогою якої можна анонімно звертатися у разі виникнення проблем, конфліктних ситуацій тощо. Інформацію про способи звернення до здобувачів ВО доводять представники Студентського парламенту університету <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/publicinfo/01studselfman/0ostudparl>. За час реалізації ОПП, що акредитується, не виникло потреб розгляду скарг, пов'язаних з корупцією, дискримінацією та сексуальними домаганнями. Експертна група робить висновок про повну відповідність ОПП Хімія цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ОП «Хімія» забезпечено спеціалізованими лабораторіями із сучасним обладнанням (гамма-спектрометричними установками; хроматографами; атомно-абсорбційними спектрофотометрами) для проведення лабораторних занять за ОП та наукових досліджень. Університету відкрито доступ до модульної онлайн-платформи SciVal. Існує чітка і зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій, розроблений Етичний кодекс, який визначає основні етичні принципи Університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У силабусах ряду ОК («Органічна хімія», «Колоїдна хімія», «Фізичні методи дослідження» та ін.) для вивчення тем ОК здобувачам пропонується література переважно російською мовою, англійська література майже не запропонована, це при тому, що у профілі ОП заявлена мова освітньої програми - українська та англійська. Серед переліку рекомендованої літератури, яка пропонується для вивчення ОК ОПП, є значна частка літератури 1970-1990 років. У електронній бібліотеці та репозитарії Університету практично відсутні методичні рекомендації, що розроблені викладачами, які забезпечують освітній процес на ОПП Хімія. Експертна група рекомендує забезпечити ОК освітньої програми сучасною навчальною та навчально-методичною літературою на мові, якою здійснюється викладання. НПП, які викладають ОК на ОПП Хімія, рекомендується розробляти, друкувати і розмішувати в електронній бібліотеці Університету власні (авторські) методичні рекомендації, навчальні посібники та підручники.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Експертна група відзначає достатнє матеріально-технічне забезпечення у межах реалізації даної освітньої програми. Освітнє середовище є цілком безпечним для життя і здоров'я здобувачів та НПП ЗВО, відповідає санітарно-гігієнічним вимогам. Наявний вільний доступ до інформаційних ресурсів під час провадження освітньої та наукової діяльності. Враховано потреби здобувачів з особливими освітніми потребами. Проаналізувавши наведені сильні та слабкі сторони експертна група вважає, що слабкі сторони не є критичними і можуть бути усунені впродовж короткого проміжку часу. Експертна група робить висновок про відповідність освітньої програми рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

На підставі вивчення відомостей про самооцінювання ОПП Хімія, аналізу “Положення про моніторинг якості вищої освіти в ЧНУ” від 31 серпня 2020 р. (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>), «Положення про розроблення та реалізацію ОП у ЧНУ» від 27 квітня 2020 р., протокол №4 (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZOVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view) та під час інтерв'ю із керівництвом і здобувачами закладу вищої освіти, експертною групою встановлено, що в Університеті існує визначена процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Ця процедура здійснюється робочою групою на чолі з Гарантом за участю роботодавців, здобувачів вищої освіти, НПП з числа групи забезпечення ОП. В Університеті процедура розроблення ОП включає внутрішню оцінку на рівні структурного підрозділу, зовнішню фахову експертизу з наданням 2-х рецензій (одна рецензія від академічної спільноти, 1 рецензія від роботодавців), внутрішню оцінку на рівні Університету (п.2.8 «Положення про розроблення та реалізацію ОП у ЧНУ» https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZOVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view). ОП затверджується рішенням Вченої ради ЧНУ. ОП переглядаються за необхідності, але не рідше 1 разу на 4 роки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (п. 3.8). На ОПП Хімія (затверджена 30.06.2020 р.), яка акредитується, надано 2 зовнішні рецензії: завідувача відділу Інституту фізики напівпровідників НАН України професора Томашика В.М. (рецензія від 14.05.2020 р.) і директора QustomDot B.V. Наконечного І.Й. (рецензія від 12.05.2020 р.). На сайті Інституту БХБ розміщена форма для відгуку і пропозицій стейкхолдерів стосовно діючих ОП <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota>. З наданих Гарантом фактів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/ogoloshennia/obgovorennia-osvitnih-program-z-himiyi>) не можна підтвердити, що проєкт ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки був у відкритому доступі для обговорення під час її перегляду у 2020 році. ОПП Хімія функціонує в ЗВО з 2018 року, програма переглядалась у 2020 році у зв'язку із введенням Стандарту вищої освіти. Порівнявши ОПП 2018 і 2020 років ЕГ констатує, що під час перегляду ЗК, ФК та ПРН приведено у відповідність до Стандарту ВО. Всі обов'язкові ОК залишилися без змін. Відбувся лише перерозподіл кредитів, а саме додано по 1 кредиту на ППО 12, ППО 13, кількість кредитів виробничої практики збільшена з 3 до 6, введено до ОПП ознайомчу практику в обсязі 3 кредити. До вибірових компонентів додано 1 загальноуніверситетську дисципліну. Зміни, які внесла кафедра до ОПП, обговорені на засіданні кафедри (протокол №16 від 19.05.2020 р.). Експертна група підтверджує, що процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми в цілому дотримуються в Університеті.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Враховання пропозицій здобувачів вищої освіти здійснюється членами проєктної групи ОП після їх аналізу та узгодження з пропозиціями роботодавців і викладачів. У 2021-2022 н.р. проводилось опитування студентів стосовно задоволеністю ОП за спеціальністю 102 «Хімія» (https://drive.google.com/file/d/1Pd1WbGIeoOKDB1wJbqiaZ_bsRhNB5r8/view). На питання «Чи приймали Ви участь в розробленні ОПП, за якою навчаєтесь», 56% здобувачів відповіли “Ні” і 37,5% - “Так”. На прохання висловити побажання щодо удосконалення структури та змісту ОПП, серед відповідей були побажання «Прислухатися до побажань студентів». При створенні нової робочої програми ОК «Фізика» для ОПП «Хімія» було враховано пропозиції, викладені в Рецензії на освітню програму 102 «Хімія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у ЧНУ https://drive.google.com/file/d/17atDKV5eZkBr83V6gJMQ_9OrhAcAeM8/view?usp=sharing. Рецензію згідно з першим пунктом наказу ректора університету No 144 від 27.05.2020 р. надали студенти: Гараджій П. – заступник в.о. голови Студентського парламенту ЗВО, Мінтянська А. – в.о. голови Студентського парламенту Інституту БХБ, Готинчан А. – голова навчально-наукового відділу Студентського парламенту Інституту БХБ, Нечесний Я. – заступник голови ННВ Студентського парламенту Інституту БХБ. У рецензії пропонують ввести до ОПП Хімія наступні зміни: змінити назви курсів «Вища математика» та «Фізика» на «Математичні методи в хімії» та «Фізичні методи в хімії». З цих пропозицій враховано лише наступне: у відповідні теми і розділи курсу (“Фізика”) включено питання, що рекомендовані в Рецензії. ЕГ, проаналізувавши Відомості про самооцінювання ОПП та на основі обговорень під час зустрічі зі студентами робить висновок, що окремі пропозиції вносились в ОПП Хімія через Студентський парламент ЧНУ. Студентське самоврядування бере активну участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП і має право вносити зміни до вибірових компонентів ОП. Здобувачі залучаються до перегляду ОП, їх побажання враховуються після аналізу проєктною групою, а отже ОПП Хімія відповідає підкритерію 8.2.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Залучення роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості освітнього процесу визначено згідно «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в

ЧНУ» від 31 серпня 2020 р., протокол №7 <https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsyrrp/view?usp=sharing> та «Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» від 31 серпня 2020 р., протокол №7 <https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view?usp=sharing>. Гарантом надані факти про загальну співпрацю Університету із роботодавцями регіону (<https://drive.google.com/drive/u/o/folders/1Y29gOb8EvjJMng2APi2VY5nylomDiREo>). Позитивною практикою в ЗВО є створення Центру співпраці з підприємствами http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/34сре, що координує роботу з підприємцями регіону. Проте відсутні факти конкретної співпраці щодо обговорення шляхів удосконалення ОПП «Хімія», яка реалізується на кафедрі загальної хімії та хімічного матеріалознавства (протоколи зустрічей із стейкхолдерами, факти проведення Zoom-конференцій стосовно удосконалення програми, проведення круглих столів тощо). На зустрічі у фокус-групі стейкхолдери також не змогли підтвердити, що були залучені до обговорення ОПП «Хімія» у 2020 році під час її оновлення. Договір про співпрацю, зокрема з представниками ВАТ Карпатнафтохім, про який йдеться у Відомостях СО, наразі не укладений. На запит ЕГ Гарантом ОП надано ряд угод з підприємствами та установами регіону щодо проходження ознайомчої, навчальних і виробничої практики здобувачів програми https://drive.google.com/drive/folders/1_OdOWgf7PS5IZAwLYhx1BdrhE6CWBoqK?usp=sharing. Загалом отримана інформація свідчить про часткову відповідність освітньої діяльності Університету за ОПП «Хімія» цьому підкритерію. З іншого боку, роботодавці охоче долучаються до організації практик для здобувачів ВО за ОП «Хімія». Бази практик на ОП «Хімія»: ТДВ «Чернівецький хімзавод» (договір 7 від 20.01.2021 р.), акціонерне товариство «Центральне конструкторське бюро «Ритм» (договір 10 від 04.01.2022 р.), ТОВ «Букнанотех» (договір 6 від 4.01.2021), ПАТ Завод тонкого органічного синтезу «Барва» (договір 4 від 15.01.2020 р.), ДП «Буковинастандартметрологія» (договір 5 від 10.06.2020 р.).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Представлена освітня програма акредитується вперше, тому своїх випускників ОП не має. Загалом в університеті створено асоціацію випускників ЧНУ <https://alumni.chnu.edu.ua/>, засновником якої є випускник ЧНУ Юрій Мосейчук. Мета асоціації - створення бази випускників, отримання зворотного зв'язку, у тому числі покращення змісту освіти та ОП. Для випускників Університету діє група в соціальній мережі Фейсбук. Під час зустрічі з ЕГ Гарант ОП повідомив, що Інститутом біології, хімії та біоресурсів проводяться опитування випускників Інституту, зокрема випускників спеціальності «Хімія», щодо їх подальшого кар'єрного шляху, галузі працевлаштування тощо. Опитування проводиться з використанням платформи Google Forms, запрошення надсилаються на електронну адресу випускників та в групи в соціальних мережах. На запит ЕГ надано форму для он-лайн опитування https://drive.google.com/file/d/1X4xKHBPeCtXzXowvY1wz6N1aHH_iAnQ/view?usp=sharing та результати анкетування випускників <https://drive.google.com/file/d/1flpvHoMwXrQcnEoAYg2iaCg5K3cyI26n/view?usp=sharing>. На питання в анкеті «Чи готові Ви взяти участь у створенні «Асоціації випускників-хіміків?» 74,6% респондентів відповіли «Так». Тому рекомендовано розмістити на сайті кафедри інформацію про випускників спеціальності минулих років.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система внутрішнього забезпечення якості освітніх програм у ЧНУ регулюється «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» від 31 серпня 2020 р. <https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsyrrp/view>. Порядок моніторингу та удосконалення ОП в ЧНУ регламентовано «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості ВО в ЧНУ» <https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view> та «Положенням про розроблення і реалізацію ОП у ЧНУ» https://drive.google.com/file/d/13O1K-SnZkg7h4vINS8Nhp4uqaDjg_BHY/view. Основними недоліками ОПП Хімія згідно результатів внутрішнього моніторингу є необхідність покращення матеріального забезпечення, потреба в перегляді програм курсів загально-наукової підготовки, необхідності внесення в структурно-логічну схему ОП кваліфікаційного іспиту з хімії, як форми державної атестації, та оновлення в силабусах ОК списків рекомендованої літератури (на момент акредитації цей недолік не усунуто і застаріла література там представлена). Експертною групою через аналіз нормативних документів ЧНУ, Відомостей СО ОПП Хімія, результатів інтерв'ювання здобувачів програми та зі слів методиста Центру забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу Іванчук М.Г. встановлено, що є практика виявлення недоліків ОПП. Наприклад, на підставі опитувань студентів змінено кафедру та викладача, який забезпечує викладання ОК «Фізика». Виявлені під час моніторингу щодо ефективності викладання іноземної мови недоліки у підготовці здобувачів ЧНУ з іноземної мови <http://drive.google.com/file/d/1EdLJzB3oIlph8fNoVKXvAz1oRMHeDaG/view?usp=sharing>, обговорені на засіданні науково-методичної ради (протокол №3 від 28.10.2021 року) <https://drive.google.com/file/d/1HZ6hfXkzmgISgC2N-2BgEEy66xPG5aKA/view?usp=sharing> і прийнята низка рішень стосовно ефективності викладання ОК «Іноземна мова».

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки акредитується вперше. Під час спілкування із керівництвом та менеджментом Університету з'ясовано, що у ЧНУ розглядаються, аналізуються і враховуються на Вчених і Науково-методичних радах рекомендації та зауваження, виявлені під час акредитації різних ОП Університету. У 2019 р. створений Центр забезпечення якості вищої освіти <https://drive.google.com/file/d/1iPgX-FRvct5yb4Z6UFqIFUEKvDmcgKEo/view?usp=sharing> шляхом реорганізації науково-методичної лабораторії моніторингу та забезпечення якості підготовки фахівців (ЧНУ), яка функціонувала з 2005 року. До компетенцій Центру входить аналіз результатів зовнішнього забезпечення якості ВО та внесення на основі проведеного аналізу і моніторингу пропозицій стосовно удосконалення освітніх програм Університету. Експертна група підтверджує, що в ЧНУ результати зовнішньої оцінки забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітніх програм.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час інтерв'ю встановлено, що система забезпечення якості ЧНУ базується на нормативно-правових актах України про вищу освіту та рекомендаціях Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Система забезпечення якості передбачає у тому числі: забезпечення якості кадрового складу; забезпечення наявності необхідних ресурсів для освітнього процесу; забезпечення публічності інформації про ЧНУ; запобігання та виявлення академічного плагіату; участь ЧНУ в рейтингових дослідженнях закладів ВО. У 2022 р. ЧНУ імені Юрія Федьковича зайняв «301-350» місце за рейтингом QS EESA University Rankings 2022, тим самим посівши 15-те місце серед українських ЗВО. Принципи, процедури, політика забезпечення якості визначені у «Положенні про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» <https://cutt.ly/hIzGcsU>, «Положенні про розроблення і реалізацію ОП у ЧНУ» <https://cutt.ly/GIzGmW4>, «Правилах академічної доброчесності у ЧНУ» <https://cutt.ly/mIzGRwZ>, «Етичному кодексі ЧНУ», який розроблений у межах грантового проекту Програми «ERASMUS+» <https://cutt.ly/8IzGOqG>. Працівники Соціологічної лабораторії ЧНУ систематично (2 рази/рік) організовують анонімні опитування здобувачів щодо питань академічної доброчесності, корупції тощо. Політики щодо забезпечення якості освіти відбуваються шляхом залучення до цих процесів академічної спільноти: здійснення моніторингу та періодичний перегляд ОП; розробки НМ забезпечення ОК; регулярного підвищення кваліфікації, стажування у провідних ЗВО України та за кордоном, залученням здобувачів до НДР. У 2017-2020 роках викладачі пройшли низку стажувань – Фочук П.М. (Гранада, Клуз-Напока), Халавка Ю.Б. (Університет Лімеріка, Університет Грац, Клуз- Напока, Карловий університет, Прага), Кобаса І.М., Лявинець О.С. (Буковинський державний медичний університет), Копач О.В. (Буковинський державний медичний університет та Карловий університет, Прага) <https://cutt.ly/FIzGZRK>. Здобувачі ОП активно залучаються до наукової роботи в межах тематики кафедри <https://cutt.ly/UIzGMf3>. Здобувачі 4 курсу Готинчан А., Пиптюк О., Бабюк Ю. є виконавцями НДР «Пошук оптимальних умов синтезу квантових точок нового покоління із нетоксичних елементів для світлоперетворюючих пристроїв» №0119U100728; здобувач 4 курсу Матвій А.-НДР «Неорганічні матеріали для детекторів іонізуючого випромінювання та сенсорів нового покоління» №0120U104711; здобувач 4 курсу Короп А.-НДР «Оптично-активні матеріали на основі металічних та напівпровідникових нанокристалів, впроваджених у кристалічні та аморфні матриці» (надано науковій публікації у співавторстві з НПП здобувачів ОП, що відповідають тематичі кафедри). Готинич А.Г. - переможець Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук 2020/2021 навчального року за галуззю «Хімічні науки», м. Дніпро, Диплом III ступеня <https://cutt.ly/xIzG6iU>.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони ОП «Хімія» - наявність дієвої системи моніторингу думки здобувачів щодо питань академічної доброчесності, корупції тощо; регулярне стажування навчально-педагогічних працівників програми у провідних закладах вищої освіти України та за кордоном; активне залучення до наукової роботи в межах тематики кафедри здобувачів вищої освіти 1-4 років навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

До перегляду і удосконалення ОП залучається менше половини студентів, які на ній навчаються. Побажання здобувачів частково враховуються під час оновлення ОП. Недостатньо підтверджена участь здобувачів освітньої програми та роботодавців у процесах формування та оновлення ОП. ЕГ рекомендує більш чітко дотримуватись процедури залучення стейкхолдерів та документування їх пропозицій. Не пізніше ніж за місяць до затвердження ОПП або змін до неї оприлюднювати на веб – сайті ЗВО для громадського обговорення проект ОПП та внесені зміни до нього з урахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів. Для зручності та наочності процесу оновлення ОПП бажано

на веб сайті розмістити таблицю пропозицій після закінчення громадського обговорення освітньої програми. Недоліки, виявлені під час внутрішнього аудиту якості ОП не усуваються оперативно, зокрема на момент акредитації ОП не усунуто наявність у силабусах застарілої літератури. Експертна група рекомендує на сайті кафедри розмістити інформацію про випускників спеціальності минулих років із зазначенням їх місця працевлаштування та кар'єрного шляху, що буде одним із дієвих інструментів популяризації програми, та надасть можливість для більш широкого їх залучення до освітнього процесу на програмі.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Встановлені експертною групою факти та докази функціонування дієвої системи внутрішнього забезпечення якості освіти на основі системного підходу до процедури моніторингу, перегляду та оновлення ОП, забезпечення повноцінної участі Студентського парламенту в процесах забезпечення якості освітнього процесу в Університеті, високий рівень сформованої культури якості в академічній спільноті ЧНУ, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою, а також готовність ЗВО до оперативного реагування на зауваження та впровадження позитивних практик, дозволяють зробити висновок про загальну відповідність критерію 8 встановленим вимогам. Тому ЕГ робить висновок, що ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки за критерієм 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в ЧНУ імені Юрія Федьковича регулюються: Статутом ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/qIaNgVp>; Колективним договором ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/xIa0Mc8>; Регламентом ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/2Ia0h7l>; Правилами внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/YIaMJGT>; Правилами академічної доброчесності в ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/VIaMo5B>; Етичним кодексом ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/LIa1yuo>; Положенням про засади безконфліктних комунікацій та регулювання спорів учасників освітнього процесу в ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/mIa2ZxN>; Положенням про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/WIa9e7g>; Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ імені Юрія Федьковича <https://cutt.ly/KIa9F1o> з додатком у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів із застосуванням дистанційних технологій навчання <https://cutt.ly/8Ia3NhP> та іншими документами. Вони оприлюднені на офіційному веб – сайті ЗВО в розділі Нормативні документи <https://cutt.ly/7Ia8nSk> та в розділі Навчання (нормативно – правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в університеті) <https://cutt.ly/YIa8ufb>. Ці правила є чіткими та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу, що підтверджено під час проведених ЕГ зустрічах зі здобувачами програми, академічним персоналом та менеджментом ЗВО. Інформування здобувачів вищої освіти щодо їх прав і обов'язків, навчально-методичного консультування систематично здійснюється як гарантом ОПП так і науково-педагогічними працівниками, що викладають на програмі, а також керівництвом Інституту біології, хімії і біоресурсів.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертна група зазначає, що на сайті випускової кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства оприлюднено проект ОПП «Хімія» <https://cutt.ly/SIsuBZo>, проте доступ є закритим для зовнішніх користувачів домену. Надіславши запит на отримання доступу, можна всім зацікавленим зовнішнім стейкхолдерам ознайомитися з відповідним проектом. На сайті кафедри в розділі Навчальна робота <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota> розміщено оголошення щодо розгляду проектів ОП та відповідну Google форму <https://cutt.ly/7IsbVBR> з метою надання пропозицій і зауважень внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами до проектів ОП. Під час фокус-групи зі здобувачами програми експертною групою встановлено факт обговорення з Гарантом програми можливості надання пропозицій від студентів та членів Студентського парламенту до ОПП. В ЗВО системою внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО <https://cutt.ly/3IsvFGw> запроваджено практику комплексного он-лайн опитування здобувачів щодо визначення їх думки відносно якості ОП та пропозицій щодо удосконалення структури і змісту програм <https://cutt.ly/5IsvvXa>.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ зазначає, що на офіційному сайті ЗВО в розділі Навчання оприлюднено інформацію про освітні програми по структурним підрозділам <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/0110p>, зокрема затверджена Вченою радою ЧНУ імені Юрія Федьковича ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки є у відкритому доступі на сайті Інституту біології, хімії та біоресурсів в розділі Освітні програми <https://cutt.ly/3IsEgIz>, що включає цілі, опис, зміст ОП, перелік обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів, очікувані результати навчання та структурно-логічну схему послідовності вивчення ОК на програмі. На сайті випускової кафедри в розділі Навчальна робота <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/inorgchem/navchalna-robota> оприлюднено силабуси як обов'язкових так і вибіркового ОК ОПП Хімія, а також загальноуніверситетський каталог вибіркового дисциплін <https://cutt.ly/WIsIOxN>. Проте ЕГ зазначає, що доступ до більшості вибіркового освітніх компонентів програми є обмеженим для зовнішніх користувачів домену, зокрема Основи наукових досліджень, Організація наукової діяльності, Розрахунки в лабораторних дослідженнях, Оптичні методи аналізу харчових продуктів, Хімія барвників, Неорганічний синтез, Органічний синтез, Хімія токсичних речовин тощо <https://cutt.ly/pIsAXYI>, що ускладнює інформування про зміст навчальної дисципліни. Під час зустрічі з ЕГ Гарант ОП повідомив, що за надісланим запитом на отримання доступу надається повна інформація про зміст вибіркового освітньої компоненти програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО та випускова кафедра загальної хімії та хімічного матеріалознавства в цілому дотримуються достатньої прозорості оприлюдненої інформації. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність ЗВО, є розміщеними у вільному доступі на офіційному веб – сайті університету та є зрозумілими для всіх стейкхолдерів. За змістом і обсягом інформація про ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки, розміщена на офіційному веб-сайті ЗВО та сайті кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства, є достатньою для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Найважчий актуальний зворотній зв'язок для надсилання зауважень та пропозицій щодо проекту ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Під час акредитаційної експертизи не достатньо підтверджено проведення широкого громадського обговорення проекту ОПП Хімія 2020 року. ЕГ рекомендує не пізніше ніж за місяць до затвердження ОПП або змін до неї оприлюднювати на веб – сайті ЗВО для громадського обговорення проект ОПП та внесені зміни до нього з урахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів. Для зручності та наочності процесу оновлення ОПП бажано на веб сайті розмістити таблицю пропозицій після закінчення громадського обговорення освітньої програми. Потребує оновлення інформація на сайті випускової кафедри щодо персональних сторінок НПП, силабусів обов'язкових і вибіркового освітніх компонентів програми, навчально-методичного забезпечення дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В ЧНУ імені Юрія Федьковича визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. До всієї інформації, зокрема діяльності ЗВО, Інституту біології, хімії та біоресурсів і кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства, організації та забезпечення освітнього процесу, забезпечено зручний і легкий доступ. Інформація, що представлена на веб-сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича, є достатньою для інформування зацікавлених сторін та суспільства, що дозволяє зробити висновок про загальну відповідність підкритеріїв встановленим вимогам. Недоліки, виявлені експертною групою під час акредитаційної експертизи, зокрема у підкритеріях 9.2 і 9.3, є несуттєвими та не впливають на загальну оцінку відповідності за критерієм 9 і можуть бути враховані в робочому порядку.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група зазначає, що недостовірних відомостей, поданих в документах для акредитації ОПП Хімія бакалаврського рівня підготовки, не виявлено. Перешкод для роботи експертної групи під час дистанційного візиту з боку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, не здійснювалось. Гарантом освітньо-професійної програми надано в повному обсязі всі додаткові документи та відповіді на запит експертної групи. Відомості, що подані у матеріалах самоаналізу ОПП Хімія та у наданих додатково документах, підтвердились. Для роботи експертної групи згідно затверджені програми візиту ЗВО було сформовано відповідні фокус-групи для проведення онлайн зустрічей, належним чином проведено огляд матеріально-технічної бази у форматі он-лайн відео трансляції та презентації інфраструктури університету. Під час акредитаційної експертизи достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньо-професійною програмою «Хімія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича не здійснюється - не встановлено.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	E
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла

Додаток	<i>Рецензії на ОПП.pdf</i>	y+6ipKyV36I4PMa8F34Y1tmIlaZKY8Ai33n8ti9TSHc =
Додаток	<i>ОПП_2018р..pdf</i>	iC2hFUup3fsiDtV+BpIMiAQVojnLa7A3pMUKUYIAT mk=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Хоменко Олена Михайлівна

Члени експертної групи

Челябієва Вікторія Миколаївна

Забеліна Дар`я Сергіївна